

Tulevaisuuden kirjasto

Case: Lapinjärven kirjaston lastenosasto

Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoilun koulutusohjelma
Sisustusarkkitehtuuri

Opinnäytetyö
Kevät 2019
Henna Saarela

Tiivistelmä

Tulevaisuuden kirjasto

Case: Lapinjärven kirjaston lastenosasto

Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoilun koulutusohjelma
Sisustusarkkitehtuuri

Henna Saarela
Opinnäytetyö
Kevät 2019
47 sivua

Kirjasto on kaikille avoin, ilmainen julkinen tila. Sen palveluita käyttävät kaikki ikä- ja väestöryhmät. Uusissa kirjastoissa korostuvat kirjojen lainaamisen sijaan muut funktiot, kuten avoimen työtilan tarjoaminen. Tämän hetken megatrendeistä voi päätellä, että kirjasto on tulevaisuudessa asiakkailleen sekä työhuone, että toinen olohuone.

Opinnäytetyössäni suunnittelin lastenosaston Lapinjärven kirjastoon. Minua kiinnosti pohtia, miten kirjaston käyttötarkoituksen muutoksen saisi tuotua vanhaan kirjastoon. Lastenosaston tuli palvella tulevaisuuden tarpeita, mutta kunnioittaa samalla iäkkään rakennuksen tunnelmaa.

Abstract

The library of the future

Case: The children's department of Lapinjärvi library

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Design
Interior Architecture

Henna Saarela
Bachelor's thesis
Spring 2019
47 pages

Libraries offer free public space that is open for everyone. They are visited by people from every age group and cultural group. In new libraries other functions alongside loaning books are getting more and more popular. Ongoing megatrends indicate that the library of the future doubles both as an office and a living room.

In my thesis I design a children's department to Lapinjärvi library. I was intrigued to figure out how I could bring new functions to an old library. The children's department should meet the future's needs but also respect the spirit of the old building.

1 Johdanto

Kirjasto on kaikille avoin, ilmainen julkinen tila. Sen palveluita käyttävät kaikki ikä- ja väestöryhmät. Kirjastomaailma on parhaillaan murroksessa, ja tiedon säilytyslaitoksesta on tulossa jotain muuta. Uusissa kirjastoissa korostuvat kirjojen lainaamisen sijaan muut funktiot, kuten avoimen työtilan tarjoaminen.

Opinnäytetyössäni käsittelen Suomen yleisten kirjastojen nykytilaa ja tulevaisuutta. Pohdin kirjastoinstituution roolia yhteiskunnassa sekä palveluita, joita se tarjoaa ja joita sen tulisi mahdollistaa. Tutustun Euroopan uusiin kirjastoihin. Arvioin megatrendien mahdollisia vaikutuksia kirjaston tuleviin rooleihin. Pohdin, vaikuttavatko muutokset kirjastojen tilaratkaisuihin.

Keräämäni aineiston pohjalta suunnittelen Lapinjärven kirjaston lastenosaston. Minua kiinnosti pohtia, miten kirjaston käyttötarkoituksen muutoksen saisi tuotua vanhaan kirjastoon. Suunnittelen tilan vastaamaan kirjaston tämänhetkisiin tarpeisiin, ja samalla pyrin peilaamaan käyttäjien toiveita tietopohjaani siten, että lastenosasto palvelisi myös tulevia tarpeita.

2 Kirjasto suunnittelukohteena

Erityispiirteet julkitilana

Kulttuuripalveluista kirjasto on ylivoimaisesti käytetyin. Erona muihin kulttuuripalveluihin on se, että kirjastoa käyttävät kaikki ikä- ja väestöryhmät lähes yhtä paljon. Suurimmat käyttäjäryhmät ovat opiskelijat ja työttömät. (Joutsenniemi 2014, 13.) Kirjaston tulisi tarjota kaikille käyttäjilleen yhtäläiset mahdollisuudet palveluiden käyttöön.

Tilasuunnittelussa on huomioitava esteettömyys. Esteettömyydellä tarkoitetaan tässä tapauksessa, että tilassa pystyy toimimaan myös henkilö, jonka liikkumiskyky on joko pysyvästi tai tilapäisesti rajoittunut. Syynä voi olla vamma, ikääntyminen tai sairaus, mutta myös raskaus tai pienten lasten kanssa liikkuminen. (RT Esteetön liikkumis- ja toimintaympäristö 2006.) Kulkuväylien on oltava riittävän leveitä, oviaukkojen kynnyksettämiä ja työpisteiden säädettäviä, jotta niiden ääreen mahtuu pyörätuolilla liikkuvakin. Käytännössä osa aineistosta joudutaan sijoittamaan niin korkealle, että liikuntarajoitteinen henkilö ei siihen yletä. Näitä tilanteita paikataan aktiivisella ja saavutettavalla kirjastohenkilökunnalla.

Muista kulttuuripalveluista poiketen lapset käyttävät kirjastoa myös ilman vanhempiaan. Lastenosasto tulisi siis aina suunnitella lapsen näkökulma ja ulottuvuus huomioon ottaen. Myös opastesuunnittelussa olisi hyvä huomioida lukutaidoltaan eritasoiset asiakkaat sekä näkökyvyltään rajoittuneet henkilöt.

Hyvin valaistu hylly Keskustakirjasto Oodissa.

Virallinen ohjeistus

Kirjastosuunnittelulle ei ole valmista ohjeistusta Rakennustiedon RT-kortistossa. Käytän lähteenä julkisten tilojen suunnitteluohjeita, jotka ovat sovellettavissa kirjastoon.

Nykyään kirjasto toimii enenevässä määrin myös työtilana, joten valaistukseen on tärkeää kiinnittää huomiota. Sillä voidaan myös osaltaan ohjata ja jaotella tilojen käyttöä. Kirjaston olisi hyvä sisältää valaistukseltaan erilaisia alueita. Työskentelyalueilla tulisi suosia voimakasta valkoista valoa (SIT 63-610044 -ohjetiedosto 2007). Lisäksi tiloissa voi olla säädettäviä kohdevalaisimia. Henkilökunnan työskentelyalueilla väri- ja valoisuuskontrastin työpöydän, näyttöpäätteen ja ympäröivän taustan välillä on oltava mahdollisimman pieni, jotta työntekijän silmät eivät rasitu. Valaisimet sijoitetaan niin, että valon lähde ei muodosta häiritseviä heijastuksia tason tai tietokoneen näytön pinnasta.

Hyllyt valaistaan niin, että aineiston löytäminen on helppoa. Kulkuväylät valaistaan useimmiten suoraa valoa antavilla kattovalaisimilla.

Oleskelualueilla ja esimerkiksi satunurkassa valaistus voi olla pehmeämpi ja lämpimämpi. Tilan yleisvalaistuksessa voidaan hyödyntää myös epäsuoraa valoa. Jos mahdollista, tiloihin kannattaa sijoittaa säädettäviä lukuvalaisimia.

Kirjastot sisältävät perinteisesti valtavan paljon helposti syttyvää materiaalia kirjojen muodossa. Tämän vuoksi on tärkeää, että kalusteet ja kaikki tekstiilit ovat vaikeasti syttyviä ja huonosti palavia.

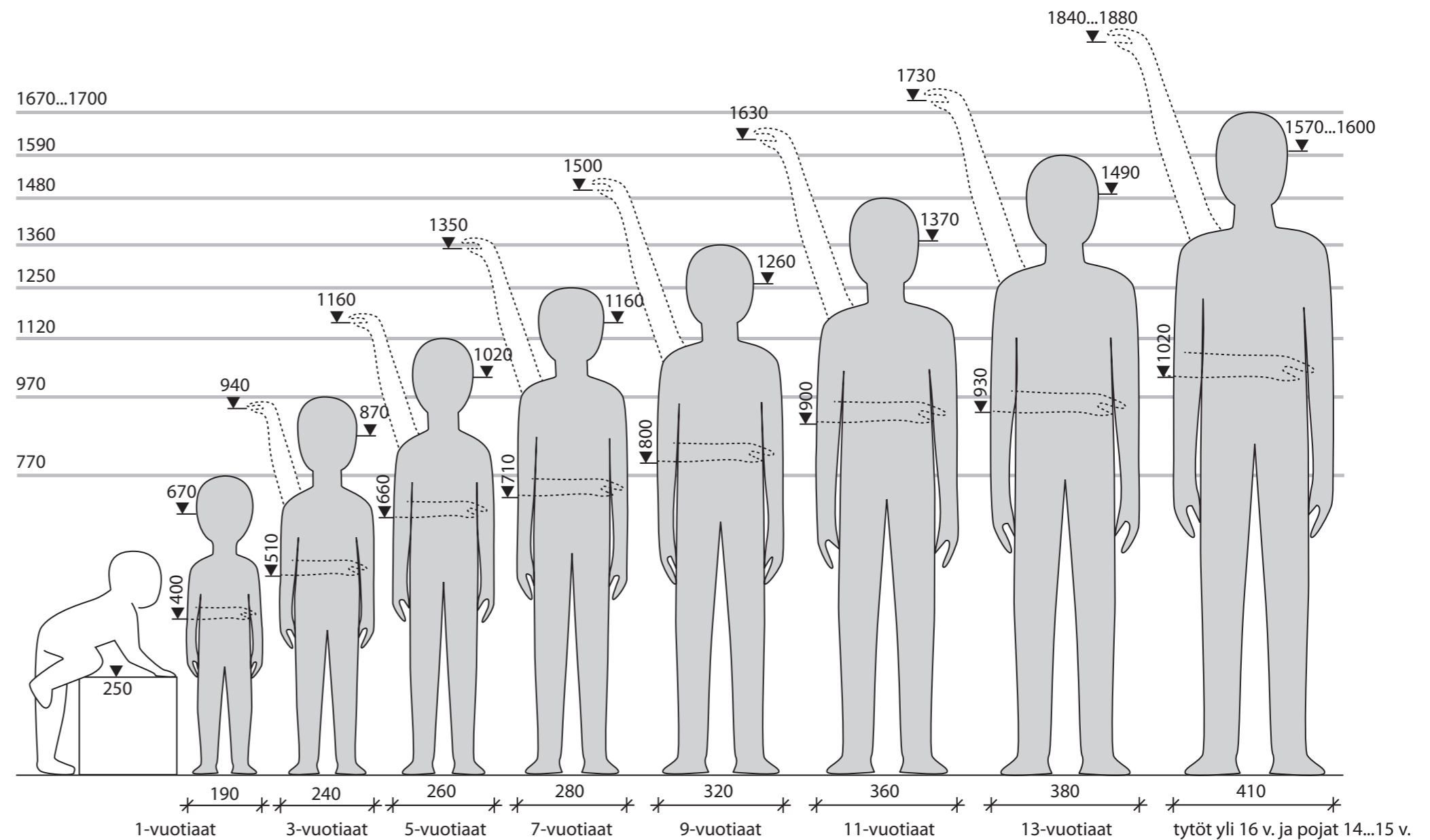

Lasten- ja nuortenosasto

Kirjaston tarjonnalla on erilainen fokus eri ikäryhmille. 0-4 -vuotiaiden kohdalla painotus on varhaisten kirjallisuustaitojen ja vanhemmuuden tukemisessa. Taaperolle kirjasto voi tarjota inspiroivan ja aktivoivan ympäristön. 5-8 -vuotiaat opettelevat lukemaan ja laskemaan. Kirjasto voi tukea lukutaidon oppimista ja innostaa lukemaan. 9-12 -vuoden iässä tapahtuu nopeaa fyysistä, emotionaalista ja sosiaalista kehitystä. Kirjaston on tärkeää tarjota lapselle mahdollisuuksia tutkia ja syventyä kiinnostuksen kohteisiinsa sekä kehittää medialukutaitoaan. (Bolan Cullin & Schoeneck 2016.) Kirjasto on myös paikka, jossa kaikki hyväksytään ja otetaan vastaan.

Teini-ikäisille kirjasto on paikka, joka on kaikille avoin ja turvallinen. Kirjasto tarjoaa paikan yhdessä oppimiselle sekä vapaa-ajanvietolle. Oleilu on nuorelle tärkeää itsenäisyyden ja sosiaalisten taitojen harjoittelua. Tähän kuuluu joskus myös rajojen testaamista. (Nuorten Palvelu ry 2019.)

Lastenosaston jakaminen erilaisiin alueisiin houkuttelee eri-ikäisiä ja erilaisista asioista kiinnostuneita lapsia. Kokoelmiin tulisi olla helppo pääsy ja tarjontaa pitäisi olla eritasoisille lukijoille. Kokoelman näkyvyyttä ja saatavuutta voi parantaa esillepanolla ja säilytysratkaisulla. Hyllyjen päätyjä ja seinäpintoja voi hyödyntää lasten aktivoimisessa sijoittamalla niihin interaktiivisia elementtejä. Myös mukana kulkevat vanhemmat olisi hyvä huomioida lastenosaston suunnittelussa. (Bolan Cullin & Schoeneck 2016.)

Kuva esittää 1-16 -vuotiaiden lasten ja nuorten keskimääräisen pituuden sekä käden ulottuvuuden ylöspäin, silmien korkeusaseman ja 90 asteen kulmassa taivutetun käden korkeusaseman (RT Ihmisen mitat ja ulottuminen 2014). Ulottuvuuden perusteella alle 7-vuotiaiden aineisto (kuvakirjat ja helppolukuiset kirjat) kannattaa sijoittaa korkeintaan 140 cm korkeudelle. Peruskouluikäisille maksimikorkeus on 170 cm.

0-4

5-8

9-12

13-16

mattoja ryömiville ja kävelemään
harjoitteleville

lasten oma lainauspiste

"hitti"-alue: uusia kirjoja, mangaa, sarjakuvaa, lehtiä jne.

tilan jakaminen erilaisiin alueisiin

julisteita, tauluja ja muita visuaalisesti houkuttelevia asioita
kuvallinen opastus tilassa toimimiseen ja materiaalin löytämiseen
pehmeitä istumapaikkoja satutunteja varten

sisustus ja värit, jotka erottuvat pienten alueesta
ergonomia tietokoneilla

lastenkokoiset kalusteet
kuvakirjat lattiatasolla

interaktiivinen alue: pelaaminen, ongelmanratkaisu
hiljainen tila opiskeluun
sosiaalinen tila

istumapaikkoja myös aikuiselle

pääsy digitaalisiin luomiskeinoihin: äänen, videon ja kuvan tuotto

järjestä tila niin, että leikkitilaan on
näköyhteys

muunneltavuus

ikäryhmälle sopivat materiaalit

hyllykorkeus max 170 cm

hyödynnä hyllyjen päädyt ja
seinäpinnat

hyllykorkeus max 140 cm

sisustus kertoo, että tila ei ole vain esikouluikäisille

aikuisten kokoisia pöytäpaikkoja
tietokoneiden lisäksi tabletteja, musiikkisoittimia, interaktiivisia valkotauluja, onlinemateriaaleja ja ohjelmistoja

tarpeeksi tilaa toimia yhdessä tietokoneella

3 Kirjaston tulevaisuudet

Nykytilanne

Kirjaston ensimmäinen rooli on ollut toimia tiedon säilytyspaikkana. Tänä päivänä kirjasto tarjoaa edelleen lainauspalveluita, mutta se on paljon muutakin, kuin arkisto. Yleisen kirjastolaitoksen keskeisin funktio yhteiskunnassa on edustaa demokraattista, tasa-arvoista ja vapaata pääsyä tietoon ja kulttuuriin sen ei-kaupallisessa, kulttuurisivistyksellisessä mielessä (Buschman & Leckie 2007). Tämä on huomioitu myös vuoden 2017 alusta voimaan tullessa uudessa kirjastolaissa (1492/2016). Lain kuudes pykälä määrittelee, että yleisen kirjaston tehtävänä on

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Lisäksi yleisellä kirjastolla voi olla valtakunnallinen kehittämistehtävä, alueellinen kehittämistehtävä ja erityinen tehtävä.

Tänä päivänä kirjastoon mennään yhä harvemmin kirjoja lainaamaan. Kun katsotaan Suomen yleisten kirjastojen tilastoja vuosilta 2013-2017 (ks. liite 1) nähdään tasaista laskua kirjojen sekä CD-ROM-, DVD- ja Blu-ray-levyjen lainausmäärissä. Sen sijaan äänikirjojen lainausmäärä vuonna 2017

oli 2,4-kertainen verrattuna vuoteen 2015. E-lehtiä lainattiin 3,2 kertaa enemmän 2017 kuin 2014 ja e-kirjojen lainausmäärä nousi 3,7-kertaiseksi. Fyysisistä kirjoista parhaiten vetovoimansa säilyttivät lasten kaunokirjat ja ruotsinkieliset kirjat. Alanen (2011) epäilee, että suurin yksittäinen selittäjä lainausmäärien laskulle on internetin käytön kasvu. Muiksi mahdollisiksi syiksi Alanen nimeää kulttuurisen käytöksen muutoksen joidenkin ihmisryhmien keskuudessa sekä kirjastojen epäonnistuneen hankintapolitiikan. Kirjastojen on tärkeää miettiä, miten tehdä fyysisten kirjojen lainaamisesta houkuttelevampaa sekä mitä muita palveluita kirjasto voi tarjota. Kirjastoista voi jo nyt lainata niin kahvakuulia kuin lautapelejäkin (Ekman 2018).

Kirjasto tarjoaa virikkeitä mielelle ja ruumiille. Siellä hankitaan tietoa, vietetään aikaa, opiskellaan ja tavataan ihmisiä (Taloustutkimus 2018). 43 % yleisten kirjastojen käyttäjäkyselyyn vastanneista kokee, että kirjasto on parantanut heidän elämänlaatuaan erittäin paljon. Erityisesti kaivattiin lisää hiljaisia tiloja. Kirjasto onkin yksi harvoista julkisista tiloista, joissa on mahdollista lukea ja työskennellä hiljaisuudessa. Perinteisesti kirjasto on ehkä ollut paikka, johon mennään yksin. Viime vuosina on kuitenkin ollut nähtävissä muutos lainaamosta kohtaamispaikaksi. Kirjaston vuoden aikana järjestämien tapahtumien määrä nousi 28 tuhannesta 50 tuhanteen. Samoin tapahtumien osallistujamäärä nousi. (Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2018.)

Kirjastossa eri-ikäiset ihmiset kohtaavat toisiaan luontevasti (Vesa 2019).

Euroopan kirjastot

Nykykirjastot voivat olla moderneja ulkopuolelta, mutta sisätilat suunnitellaan edelleen usein kirjahyllyjen mukaan. Julkaisun New Library Buildings in Europe (2016) mukaan Euroopan uudet kirjastot painottuvat yliopistokirjastoihin. Pohjoismaissa rakennetaan uutta, kun taas muualla Euroopassa korjataan ja laajennetaan vanhoja kirjastorakennuksia. Suurin osa kirjastojen muutoksista tähtäsi istumapaikkojen ja työskentelytilan lisäämiseen. Trendi on siis yhtenäinen: kirjasto on avointa, julkista tilaa, jonne tullaan opiskelemaan ja työskentelemään. Sveitsissä tilaa vapautettiin toisella tavalla. Büroniin rakennettiin Kooperative Speicherbibliothek Schweiz, joka toimii varastona viiden kirjaston harvoin käytetylle aineistolle. Yksi kirjastoista säilyttää koko aineistoaan Kooperative Speicherbibliothekissa ja rakennusten välillä kulkee kuriiri kahdesti päivässä. Arkkitehtuuriltaan Kooperative Speicherbibliothek Schweiz muistuttaa tehdasta tai varastoa.

Suomessa kirjastolaitos on hyvin ajankohtainen tällä hetkellä. Suomen näyttely Venetsian arkkitehtuuribiennaalissa 2018 esitteli 17 eri aikakausien kirjastorakennusta eri teemojen valossa. Biennaalissa esiteltiin myös Helsingin keskustakirjasto Oodi, joka biennaalin aikaan ei ollut vielä toiminnassa. Oodin verkkosivuilla kirjastoa kuvataan kaikille avoimeksi kohtaamispaikaksi. Arkkitehti Antti Nousjoki kommentoi:

Oodista tulee yksi Helsingin, tai Pohjoismaiden, vapaimmista rakennuksista, missä käyttäjä voi tehdä monia asioita ja ottaa itse aloitteen siitä, mitä tekee. Se on helsinkiläisten ja täällä vierailevien yhteinen oppiva, kehittyvä työkalu. (Helsingin kaupunginkirjasto 2018a.)

Oodista on puhunut myös pormestari Jan Vapaavuori. Hän julisti, että tässä ajassa on puolustettava demokratiaa. Vapaavuoren mukaan keskustakirjasto symboloi meidän suurimpia vahvuuksiamme: lukutaidosta ja koulutuksesta avoimeen yhteiskuntaan, ihmisten osallistamiseen ja kaikille avoimiin tiloihin. (Helsingin kaupunginkirjasto 2018a.)

Oodin tilat ja toiminnot jakautuvat kolmeen kerrokseen. Ensimmäisessä kerroksessa sijaitsevat aktiiviset yleisötilat ja suuret tapahtumatilat, kuten elokuvateatteri. Toisessa kerroksessa työskennellään, opitaan tekemällä ja soitetaan mm. rumpuja. Kolmas kerros majoittaa kirjat. Siellä sijaitsee myös Lasten maailma, kahvila ja parveke. Minusta jako on järkevä ja tarkoituksenmukainen. Sisäntulon yhteydessä on muutenkin eniten kuhinaa, se on siis luonteva kohtaamispaikka. Seuraavassa kerroksessa maltetaan jo keskittyä enemmän, ja ylimmässä kerroksessa pystyy jo rauhoittumaankin.

Kuten Suomessa, muualla Euroopassa kirjaston yhteydessä voi olla muitakin toimintoja. Umeå City Library Ruotsissa sijaitsee Kulttuuritalossa, joka sisältää muun muassa elokuvateatterin, taidehallin, hotellin ja naisten historian museon. Umeå City Libraryssa lapset on huomioitu hyvin. Lastenosaston lukunurkkausten lisäksi kirjastossa on erillinen satuhuone, joka soveltuu myös pienten näytelmien tai vaikkapa nukketeatterin esittämiseen.

Kooperative Speicherbibliothek Schweizin sisätilat on optimoitu aineiston varastointiin ja nopeaan käsittelyyn (Niederer 2016).

Umeå City Libraryn lastenosasto (City of Umeå 2016).

Vertais- ja jakamistalous yleistyy

Kirjastosta lainataan kirjojen lisäksi muuta materiaalia.

Riittävä on tarpeeksi

Lainaamisen kulttuuri vahvistuu. Kaikkea ei haluta eikä tarvitse hankkia omaksi.

Eliniät pitenevät ja väestö vanhenee

Elinikäinen oppiminen muuttuu hyveestä välttämättömyydeksi. Tämä lisää kaikille avointen oppimisympäristöjen tarvetta.

Megatrendit

Sitran Megatrendikorteissa (2018) mainitaan useampi kirjastoon vaikuttava megatrendi. *Kaupungistumisen jatkuessa* työpaikat painottuvat kaupunkeihin. Etätyöskentely on koko ajan yleisempää ja tämä osaltaan lisää avoimen työskentelytilan tarvetta. *Digitalisaation jatkuessa* teknologia jakaa väestöä. Kirjastoissa järjestetään internetin ja sähköpostin käyttökoulutusta senioreille. Kaikille avoimet kouluttautumismahdollisuudet lisäävät tasa-arvoa.

Yksi merkittävimmistä, jo käynnissä olevista ilmiöistä on, että *pakolaisuus ja muuttoliikkeet kasvavat*. Kirjastolain toinen pykälä määrittää, että lain tavoite on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus. Kirjasto on siis vahvasti tasa-arvon asialla. Yksi esimerkki jo toteutuneista kotouttamishankkeista on Oulun ja Raahen kaupunginkirjastojen Kirjasto kotouttamisen tukena -hanke vuodelta 2016. Hankkeessa luotiin palveluita, verkkosivut ja kohdennettu markkinointi maahanmuuttajille. Hankkeessa myös koulutettiin ja rohkaistiin henkilökuntaa kohtaamaan erilaisia asiakkaita. (Yleisten kirjastojen hankerekisteri 2016.) Toinen kotouttamista edistävä menetelmä on Elävä kirjasto, jossa lainataan kirjojen sijaan ihmisiä keskustelua varten. Menetelmä mahdollistaa sellaisen ihmisen kohtaamisen, joka ei välttämättä muussa elämässä tulisi vastaan. (Tervahauta 2018.)

Megatrendien analysoinnin perusteella nostaisin kirjaston tärkeimmäksi rooliksi oppimisen edistämisen resurssien (tilat, lähdemateriaali, koulutus) tarjoamisen kautta. Tilasuunnittelun tasolla oppimista ja työskentelyä tukisivat erilaiset työskentelytilat: lukusalit, monitoimitilat sekä opetuskäyttöön soveltuvat rajatut tilat. Ergonomian kannalta olisi hyvä tarjota mahdollisuus seisomatyöskentelyyn ja aktiiviseen istumiseen. Riittävä

valaistus ja akustiikka ovat myös välttämättömiä.

Villit korit ja mustat joutsenet

Musta joutsen on erittäin epätodennäköinen tapahtuma, jolla on valtava vaikutus. Kirjastojen tulevaisuuksia arvioitaessa musta joutsen voisi olla vaikka erityisesti kirjastoihin kohdistuva terrorismi. Terrorismin taustalla saattaisi olla jokin aate- tai uskontosuunta, joka kokee vapaan tiedon välittämisen niin vääränä, että haluaa tuhota kirjastot joko fyysisesti tai verkossa. Toisaalta verkkopalveluiden kaatuminen tai jopa tuhoutuminen voidaan nähdä myös heikkona signaalina tai trendinä, koska esimerkiksi Lahdessa kaupungin verkkopalvelut kaatuivat virtuaalivaluuttaa louhivan haittaohjelman vuoksi päiväkausiksi (Pirkkalainen 2018).

Vielä epätodennäköisempänä mustana joutsenena pitäisin yksityistä tahoa, joka kehittäisi kirjastolaitoksen konseptista oman version, joka syrjäyttäisi julkisen kirjaston. En näe tällaiselle mahdollisuutta 10 tai 30 vuoden sisällä, mutta vielä kauempana tulevaisuudessa tilanne voi olla toinen. Jos katsotaan heikkojen signaaleiden villejä kortteja, kiinnittäisin huomiota e-kirjojen kasvavaan suosioon ja lasten leikkien muuttumiseen. Lapsille myydään jo nyt virtuaalitodellisuutta hyödyntäviä leikkikaluja. Elina Hiltunen (2015) kertoi Tulevaisuuden megatrendit -luennollaan nähneensä lelukaupassa siirtokuvia, joista nousee esimerkiksi keiju tai englantia opettava koira, kun sitä katsoo tabletin näytöltä. Tieto on jo siirtynyt internetiin, siirtyvätkö seuraavaksi viihde ja leikitkin? On mahdollista, että fyysisten kirjojen ja lelujen käyttö loppuu kokonaan, joskaan en pidä sitä todennäköisenä.

Jos kirjat lopulta poistuvat kirjastoista, on hyvä, että kirjastolla on jo monta muutakin funktiota. Julkisten kirjastojen kannattaisi kehittää kahta osatekijää: verkkopalveluita ja tarjontaa paikan päällä; asemaa sekä tiedon, että ihmisten kohtaamispaikkana.

4 Oodi

Helsingin keskustakirjasto Oodi oli iso projekti ja investointi Suomen mittakaavassa. Se kiinnostaa myös maailmalla, ja Oodista ovatkin uutisoineet mm. ArchDaily, New York Times ja The Guardian (ArchDaily 2018; Rogers 2018; Reith-Banks 2018). Oodi on kirjastokentän tiennäyttävä ja tulevaisuuden kirjasto. Kun suunnitellaan kirjastoa pitkällä tähtäimellä, ei Oodia voi jättää huomioimatta.

Helsingin keskustakirjasto Oodi ja Lapinjärven pääkirjasto eroavat kokoluokan, sijainnin ja arkkitehtuurinsa puolesta hyvin paljon. Niillä on kuitenkin myös yhdistäviä tekijöitä: molemmat pyrkivät olemaan asukkaiden olohuoneita ja molempien johtajilla on halua kehittää ja kehittyä. Pienen ja ison kirjaston tarjoamat toiminnot eivät välttämättä eroa toisistaan kovinkaan paljon. Toki koko tarjoaa lisää mahdollisuuksia, mutta oleellista on, kuinka paljon kirjaston henkilökunnalla ja käyttäjillä on kiinnostusta kehittää kirjaston tarjontaa.

Oodilla on ollut avajaistensa jälkeen hurjat kävijämäärät. Kirjasto kiinnostaa ja siitä ollaan ylpeitä. Kuukausi avajaisten jälkeen jopa 70 % Oodin aineistosta oli lainassa. Oodi on houkutellut myös täysin uusia kirjaston käyttäjiä, sillä siellä on luotu paljon uusia kirjastokortteja. (Grönholm & Harris 2019.)

Kirjasto on saanut valtavasti mediahuomiota niin sanomalehdissä, kuin sosiaalisessa mediassa. Kun Oodissa viettää päivän, näkee käyttäjien monenlaisen kirjon. Oodi houkuttelee etätöiden tekijöitä ja lapsiperheitä, nuoria ja eläkeläisiä. Kahvilan pöydät ovat täynnä aamusta iltaan. Oodi on palveluiltaan paljon muutakin, kuin kirjasto. Se tarjoaa mm. työtiloja, elokuvateatterin ja kahvilatoimintaa. Oodi on hyvä esimerkki tila- ja palvelumuotoilun saumattomasta yhteistyöstä.

Lastenosasto

Oodin lastenosasto sijaitsee ylimmän kerroksen takaosassa. Tilaa on rajattu verhoilluilla sohvaelementeillä, jotka samalla parantavat tilan akustiikkaa.

Lastenosastolla on paljon tilaa leikille ja kokoontumiselle. Aikuisille on mukavia istumapaikkoja. Leikkialuetta rajaa suurikokoinen matto. Pehmeät leikkivälineet eivät aiheuta tarpeetonta kolinaa.

Lastenosaston perällä on satuhuone, jonka pehmeät materiaalivalinnat luovat erittäin rauhaisan tunnelman ja tarjoavat paljon istumatilaa niin lapsille, kuin aikuisille (Uusheimo 2018).

Kenkien säilytys on integroitu seinärakenteeseen. Tämä tekee yleisilmeestä yhtenäisemmän, kuin irrallisia hyllyjä käytettäessä.

Lasten aineisto on esillä lapsille mitoitetuissa hyllyissä.
Kaikista matalimmilla hyllyillä ovat kuvakirjat.
Keskustakirjaston arkkitehtuuri tarjoaa erilaisia
nurkkauksia lukuhetkiä tai eväiden syömistä varten.

Aikuiselle mitoitettun lainaustiskin vieressä on lasten oma lainaustiski.

5 Suunnittelukohde

Alue ja käyttäjät

Lapinjärvi on noin 2800 asukkaan kaksikielinen kunta, jonka alueella on ollut asutusta jo 6000 vuotta sitten (Lapinjärvi.fi 2019). Lapinjärven kunta on muodostunut samannimisen järven ympärille. Tärkein pääväylä on valtatie 6, joka kulkee kirkonkylän eteläpuolelta. Kunnassa on kaksi kirjastoa. Pääkirjasto sijaitsee Lapinjärven kirkonkylällä. Kirkonkylä on tiivis asuinkeskittymä järven ja peltojen välissä.

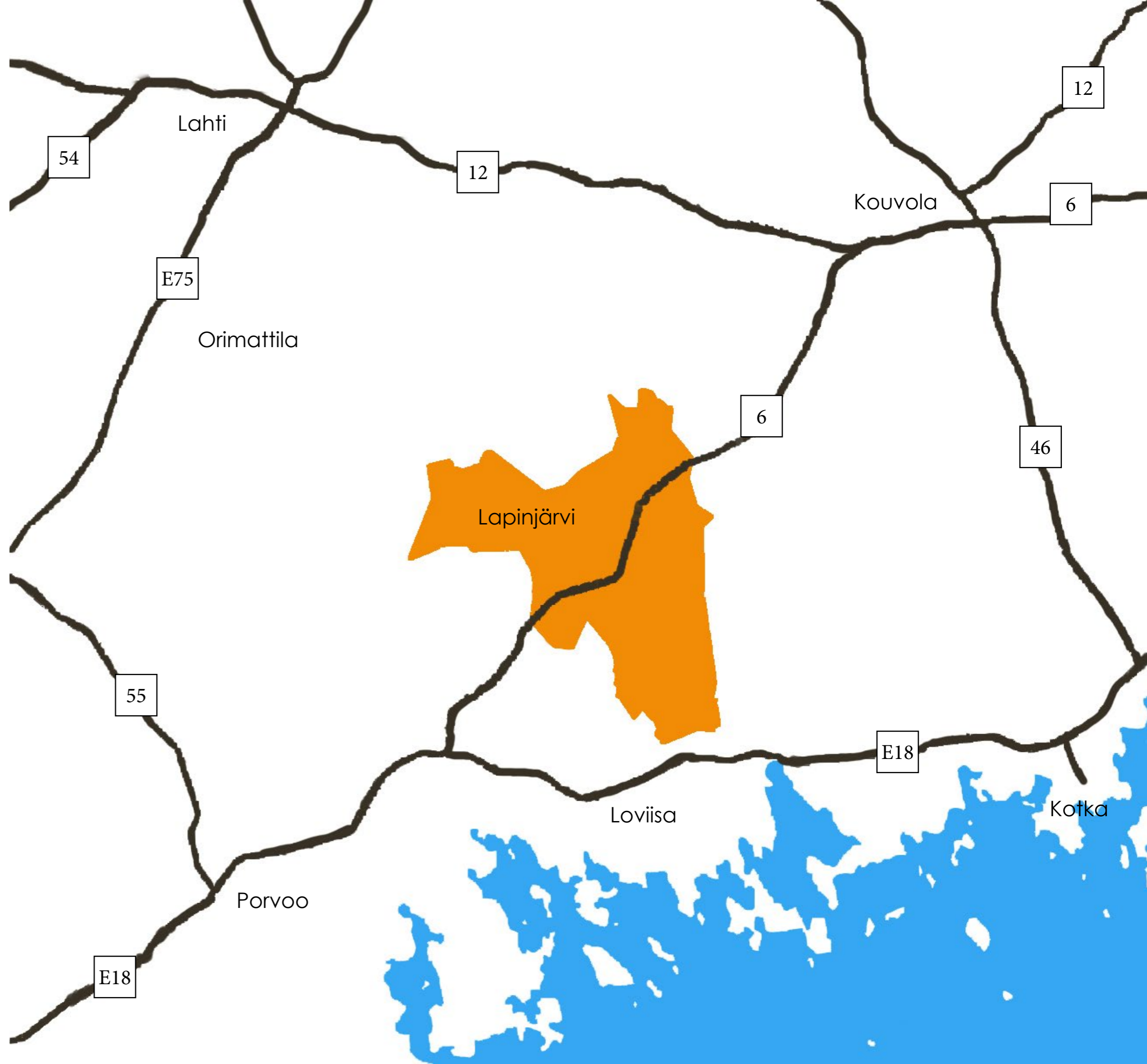
Lapinjärvi mainostaa olevansa Itä-Uudenmaan yllätyksellisin, hauskin ja ihmislähtöisin kunta (Lapinjärvi.fi 2019). Kunnanjohtaja nimittää itseään kyläpäälliköksi. Hän käy illanvietoissa, ohjaa näytelmiä ja tervehtii kaikkia vastaantulijoita. Uutta asuinaluetta kehitetään Aalto-yliopiston kanssa ja kapulakieltä kesytetään Jyväskylän yliopiston kanssa. (Pukkila 2016.)

Ennakkoluuloton yhteisöllisyys näkyy erityisesti kirjastossa. Lapinjärven kunnan (2019a) sivuilla sanotaan:

Kirjasto on kuntalaisten yhteinen olohuone. Se on kunnan peruspalvelu, joka mahdollistaa kaikille sivistyksestä, kirjallisuudesta ja taiteesta nauttimisen ja harrastamisen.

Pääkirjastossa sijaitsee kaikille avoin työtila *Koko kylän työhuone*. Tiloissa on yleisöpäätteiden lisäksi langaton internetyhteys. Kirjaston yläkerrassa järjestetään viikoittain *perinnetalkoita*, joissa työstetään omia tai yhteisiä projekteja. Suosittuja ovat myös kirjaston lautapeli-illat. Lapset saavat lukea kirjastokoiralle.

Suurin osa Lapinjärven väestöstä on työikäisiä. Yli 65-vuotiaita on lähes kolmasosa ja nuoria noin puolet siitä. (ks liite 3.)

Rakennuksen tyyli ja muotokieli

Lapinjärven pääkirjasto on rakennettu vuonna 1898. Se toimi Pienviljelijäkoulun asuntolana vuosina 1913-1957. Kirjasto siirrettiin nykyiselle paikalleen 60-luvun alussa. Rakennuksen lähiympäristössä sijaitsevat kirkko ja kunnantoyimisto sekä päiväkot.

Kirjasto on hirsirunkoinen puutalo, joka on rakennustyyliiltään lähinnä uusrenessanssia. Ulkopintana rakennuksella on vaaleansininen lautaverhoilu. Ikkunanpuitteet ovat valkoiset ja vaaleansiniset. Sisätiloissa väri- ja materiaaliskaala on laaja. Lattioissa on niin muovimattoa, kuin laminaattia. Alakatto on mäntypaneelia. Seinät ovat pääosin valkoiset. Patterit ja osa listoista ovat petroolinsinisiä. Kirjahyllyjä ja kalusteita on kertynyt monelta eri vuosikymmeneltä.

Pääkirjaston ulkopintojen värimaailmaa.

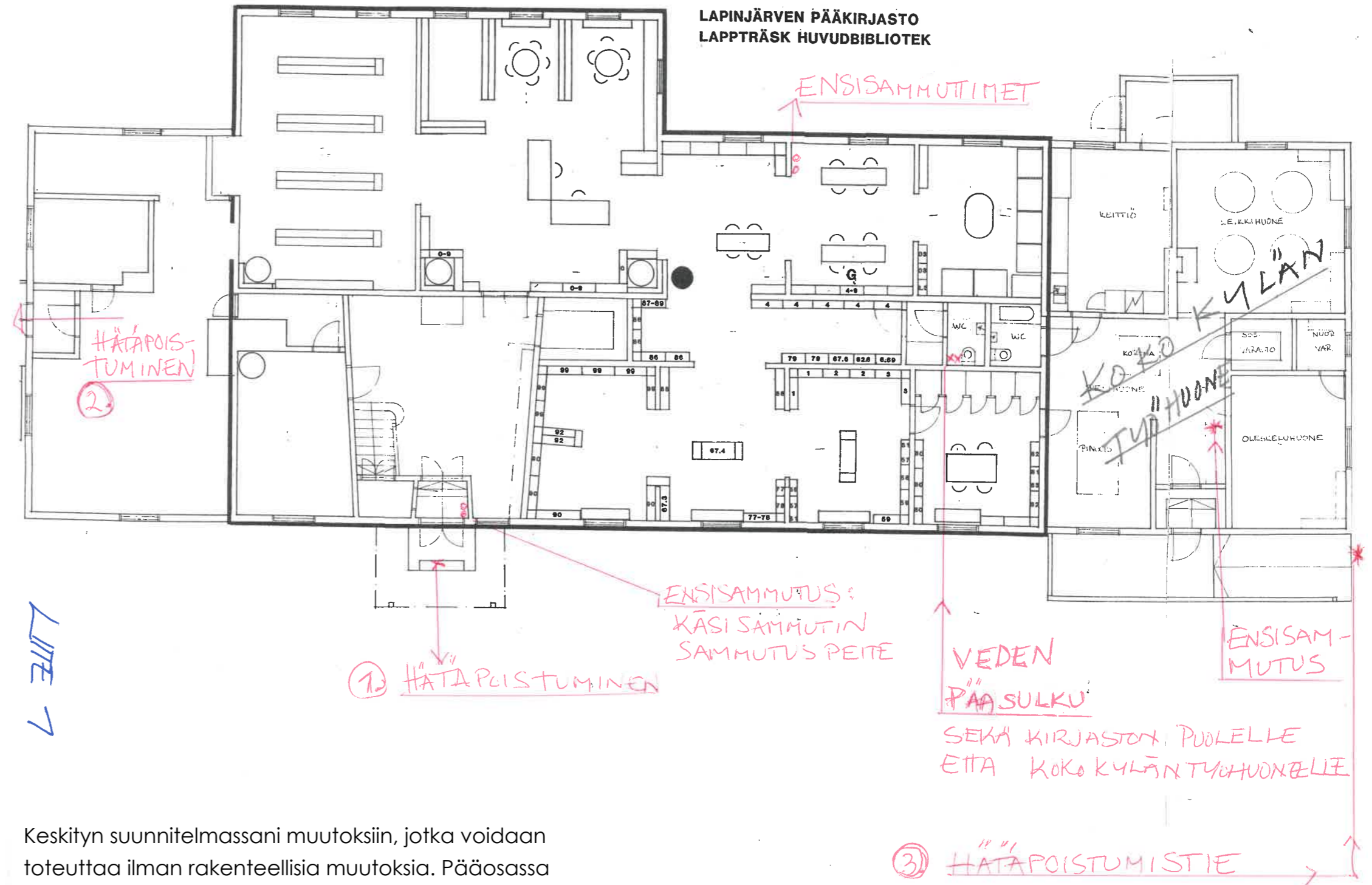

Nykyisiä kirjahyllyjä ja kalusteita. Sisustus on muodostunut vuosikymmenten saatossa ja tämä näkyy tyylin ja värimaailman rikkonaisuutena. Suuri osa kalusteista on saatu lahjoituksina.

6 Suunnitteluprosessi

Suunnittelutehtävä:

- Suunnittele kirjaston lastenosasto hyödyntäen mahdollisuuksien mukaan olemassa olevia hyllyjä ja kalusteita.
- Mahdollista ostaa uusia kalusteita sekä tilata kunnalta puusepäntöitä ja sisärakennustöitä.
- Huomioi kirjastokoira, satutunnit
- Ota huomioon kaikki lapset
- Kunnioita rakennuksen henkeä
- Tavoitellaan kodikkuutta
- Toivottu "piiloja"
- Muunneltavuus
- Lukuvalaistus paremmaksi
- Tiloissa kerrallaan max 15
- Toimintaa ryhmässä ja rauhassa
- Sukkakirjasto

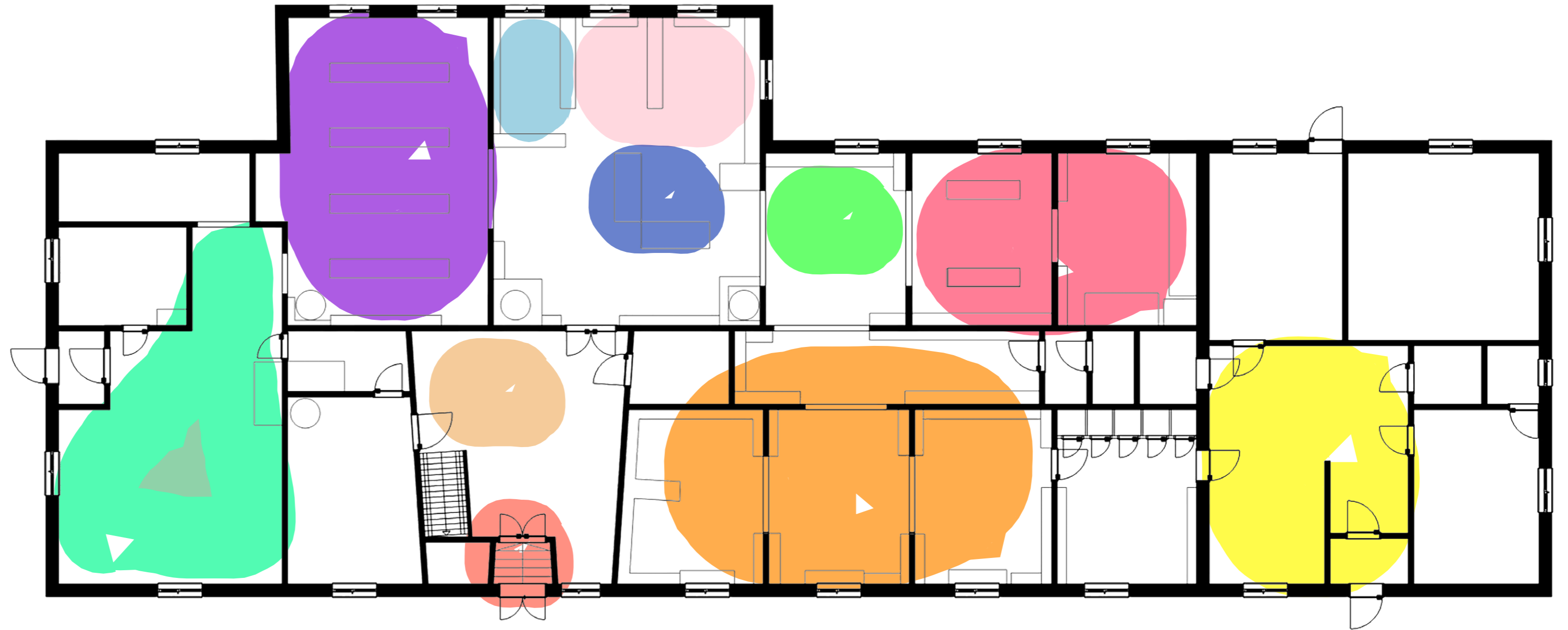

Keskityn suunnitelmassani muutoksiin, jotka voidaan toteuttaa ilman rakenteellisia muutoksia. Pääosassa ovat kalustevalinnat ja pintamateriaalit. Lapinjärven kirjastossa aiotaan toteuttaa lastenosaston muutos ja suurin osa tilan spekseistä on todellisia toiveita ja tarpeita lastenosastoa koskien. Kyseessä ei kuitenkaan ole toimeksianto, vaan oma näkemykseni kohteesta, realiteetteja kunnioittaen.

Kohteen ja tilankäytön rajaus

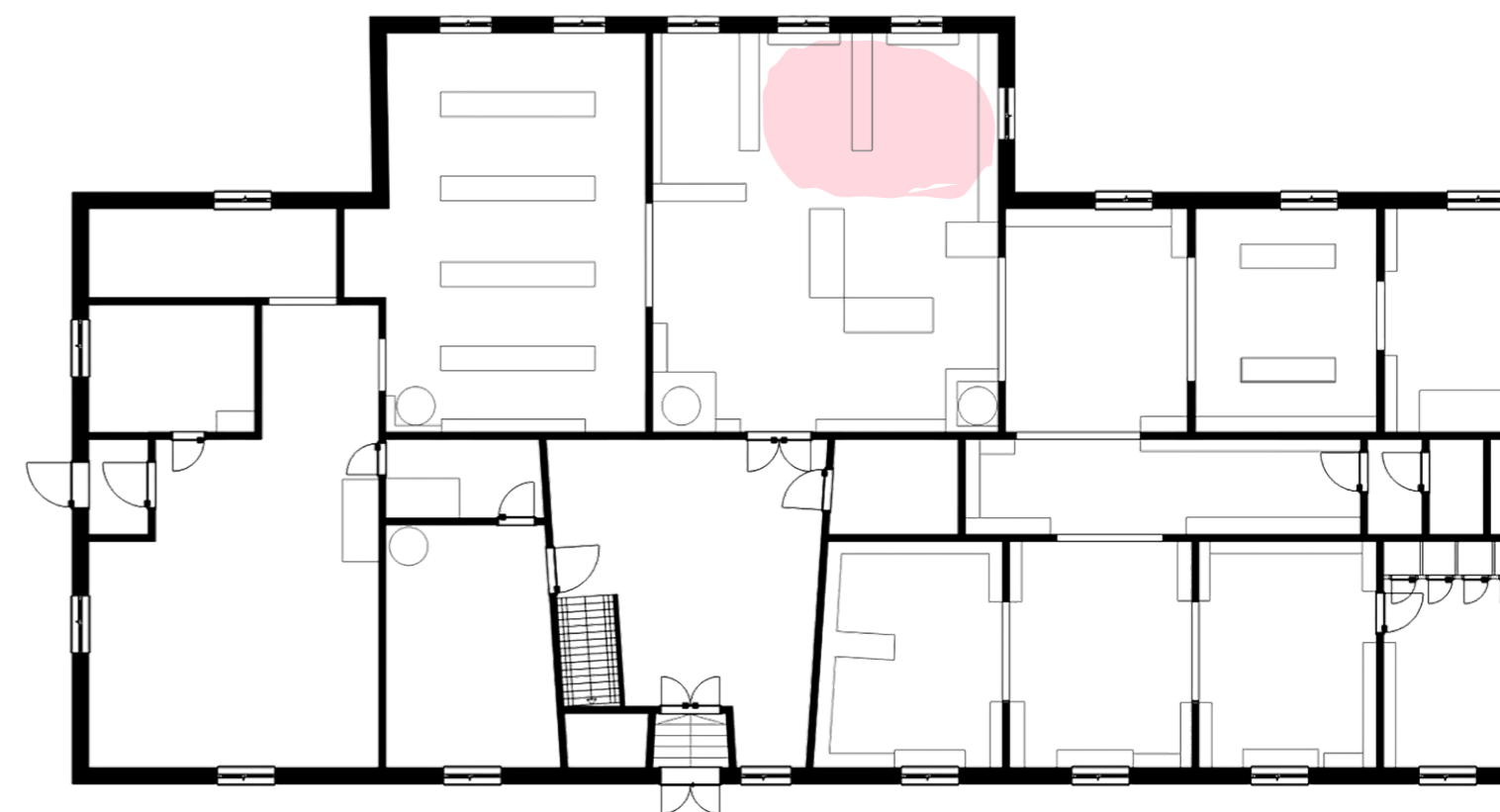
Nykyinen tilajako

- Pääsisäänkäynti
- Poistokirjat
- Info / asiakaspalvelu
- Lapset
- Nuoret
- Kaunokirjallisuus
- Näyttelytila
- Asiakastietokoneet
- Lehdet / tieto / oleskelu
- Tietokirjallisuus / lautapelit
- Koko kylän työhuone

Lasten- ja nuortenkirjallisuus on tällä hetkellä sijoitettu infotiskin taakse. Kirjastovirkailijat työskentelevät tiskin takana, eikä lastenosaston ja tiskin välillä ole minkäänlaista ääni- tai näkösuojaa. Kulku lastenosastolle tapahtuu vastaanottotiskin molemmilta puolilta, minkä takia kulkua alueelle on vaikeaa valvoa tai rajoittaa. Lastenosastolla on paljon häiriötekijöitä, koska kaikki kulku kirjastoon tapahtuu näköetäisyydellä siitä.

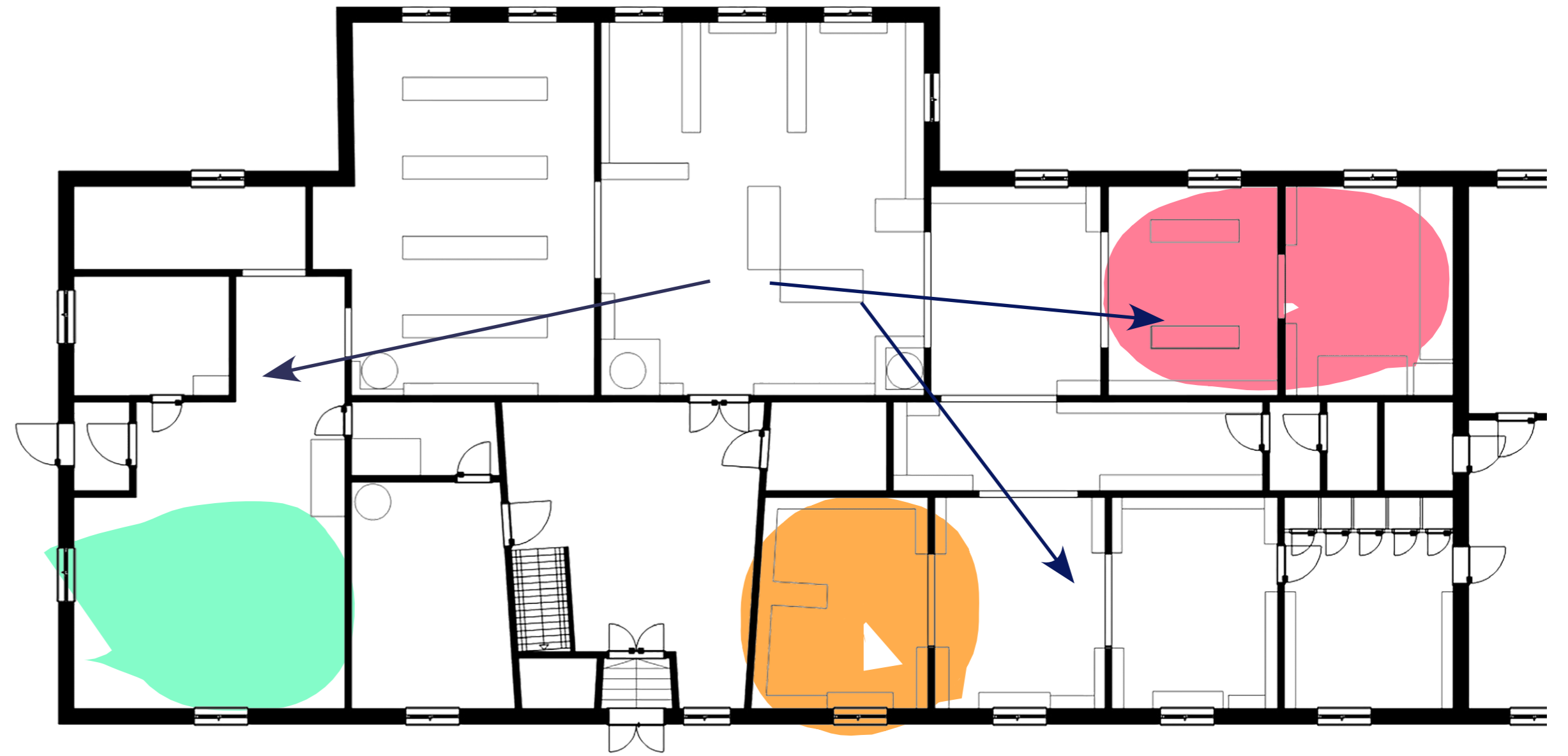
Lapsille olisi hyvä saada oma nurkkaus, jossa rauhoittua. Tilan valvontaa helpottaisi, jos sinne olisi vain yksi kulkuväylä, joka sijaitisi kirjaston työntekijöiden näköpiirissä.

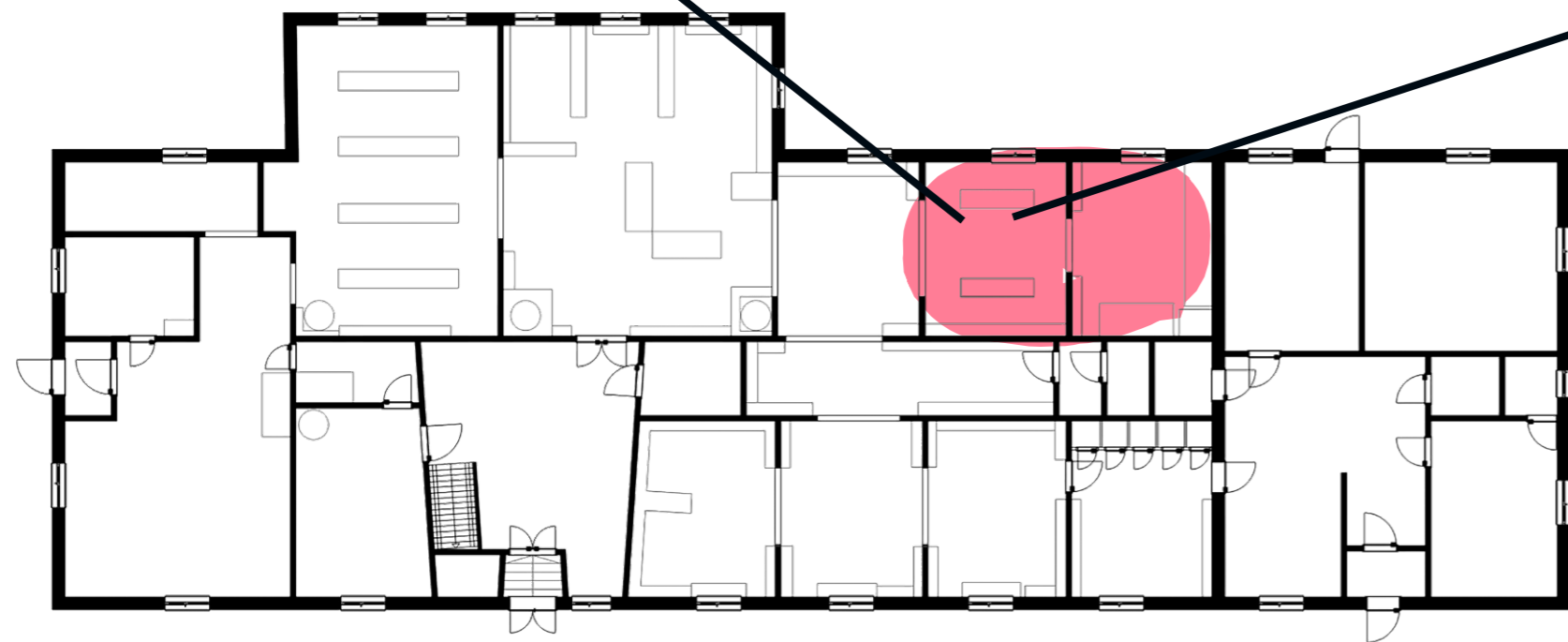

Alla: Näkymä vastaanottotiskiltä lastenosastolle (Jouppi 2017).

Lastenosasto olisi hyvä sijoittaa tilaan, jossa ei ole läpikulkua. Tämän kriteerin täyttävät kirjastossa kolme tilaa: näyttelytila, tietokirjaosaston sivuhuone sekä osittain varastoksi taantunut lehtiosasto ja oleskelutila. Näistä tiloista vain viimeksi mainittuun on näköyhteys kirjaston palvelutiskiltä. Se on samalla käyttötarkoitukseltaan epämääräisin ja on siten eniten uudistamisen tarpeessa.

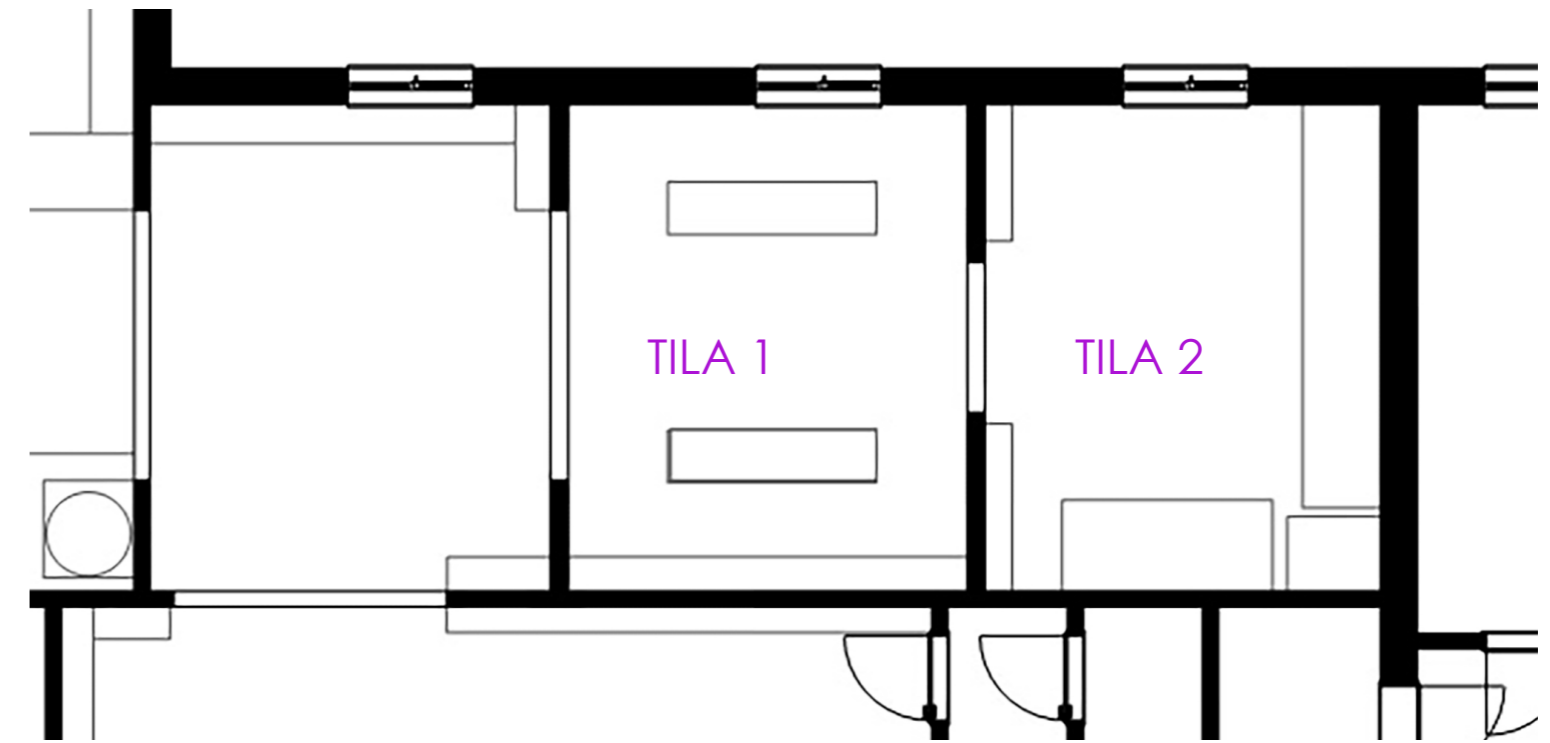
Toiminnot

Lastenosastolla on toimintaa korkeintaan 15 lapselle kerrallaan. Sekä yksin, että ryhmässä toimiminen tulee olla mahdollista. Lastenosaston tulisi kunnioittaa rakennuksen henkeä, mutta erottua kuitenkin omana lasten maailmana.

Lastenosasto suunnataan alakouluikäisille ja sitä nuoremmille, sillä sitä vanhemmat voivat hyödyntää kirjaston muitakin tiloja. Teini-ikäisille voisi suunnitella oman tilan toiseen osaan kirjastoa, mutta hekin voivat käyttää lastenosastoa.

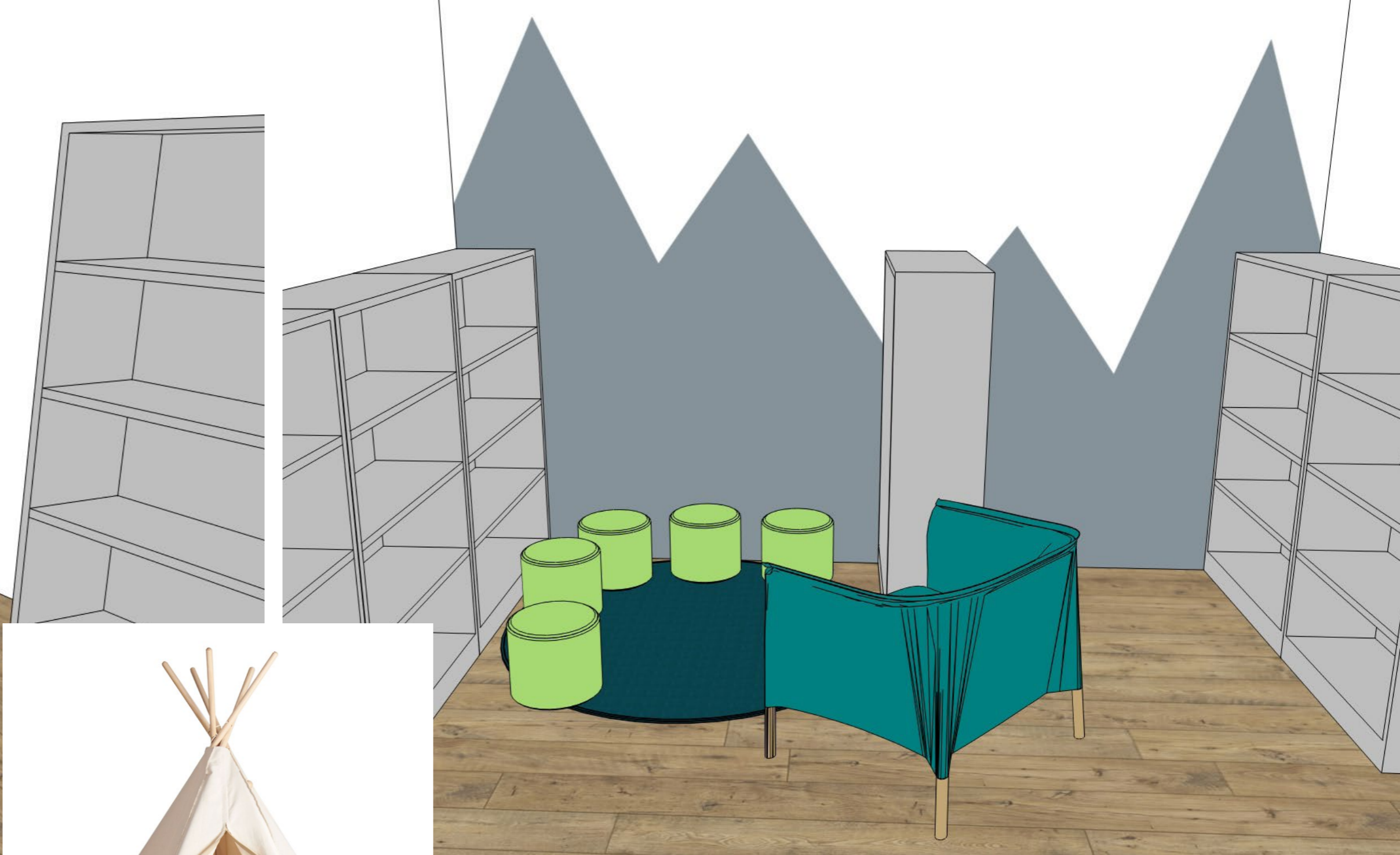
Olisi hyvä, jos kalusteissa olisi muunneltavuutta. Kirjastolla on monenlaisia hyllyjä käytössään ja niitä voisi mahdollisuuksien mukaan hyödyntää uusien ostamisen sijaan. Samoin kirjat tulevat omasta takaa. Tila 1 sijaitsee asiakastietokoneiden vieressä. Se toimii luontevana lisätilana läksyjen tekemiseen ja muuhun työskentelyyn. Sinne voisi myös sijoittaa pikkulapsia aktivoivia elementtejä, jotka inspiroivat leikkiä ja tutkimista.

Tila 2 on rauhallisempi, joten sinne sijoitetaan rauhoittumiseen liittyvät toiminnot, kuten satutunnit. Sisustuksessa saisi olla pehmokalusteita sekä jonkinlainen "pesä".

TILA	TOIMINNOT	TAVOITELLUT OMINAISUUDET	KEINOT
Tila 1	Läksyjen teko Lukeminen Lautapeliä pelaaminen Mediakasvatus	Ergonomisuus Sopiva valaistus Muunneltavuus	Lapsille mitoitettu työpiste Pöytätilaa peleille ja tableteille Säädettävä lukuvalaistus Kevyet irtokalusteet
Tila 2	Satutunnit Kirjastokoiralle lukeminen Leikkiminen Rauhoittuminen Kokoontuminen	Kodikkuus Sopiva valaistus Muunneltavuus Helppo pitää puhtaana	Pehmeät värit ja materiaalit Maltillinen yleisvalaistus Säädettävä lukuvalaistus Osa kalusteista pyörillä Paikka kirjastokoiralle

Rauhoittuminen ja satutunnit

Piilopaikan ja rauhoittumistilan voisi toteuttaa esimerkiksi lastenkokoisella "talolla" tai teltalla, joka on sijoitettu pehmeälle alustalle tilaan 2. Teltan ongelmaksi saattaa muodostua kestävyys ja puhtaana pidettävyys.

Satutunneilla voisi toimia 1,5-istuttava nojatuoli tai 2-istuttava sohva ja pehmeät, matalat rahat tai tyynyt. Tunnelman luomisessa iso vaikutus on myös seinäpinoilla.

Aktiviteetit

Lastenosastolla on hyvä olla muutakin tekemistä, kuin lukeminen. Silloin se palvelee paremmin lasten eri kiinnostuksen kohteita. Tyhjiä seinäpintoja ja hyllyjen pätyjä voi hyödyntää lasten aktivoimiseen kiinnittämällä niihin interaktiivisia elementtejä, kuten pelejä tai motoriikkaa harjoittavia aistitauluja.

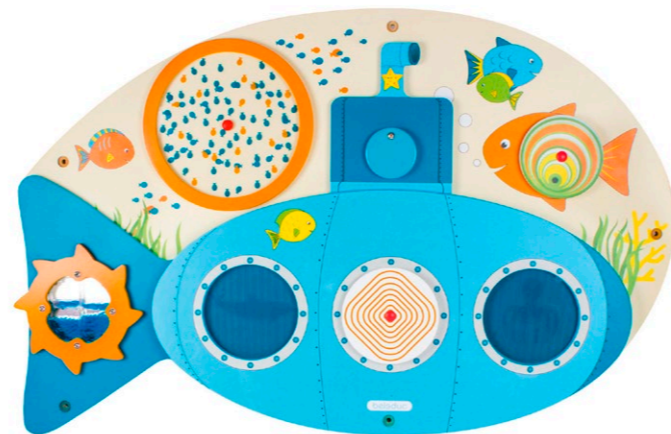
kuva: Lekolar

kuva: Tevella

kuva: Tevella

kuva: Lekolar

Värit ja materiaalit

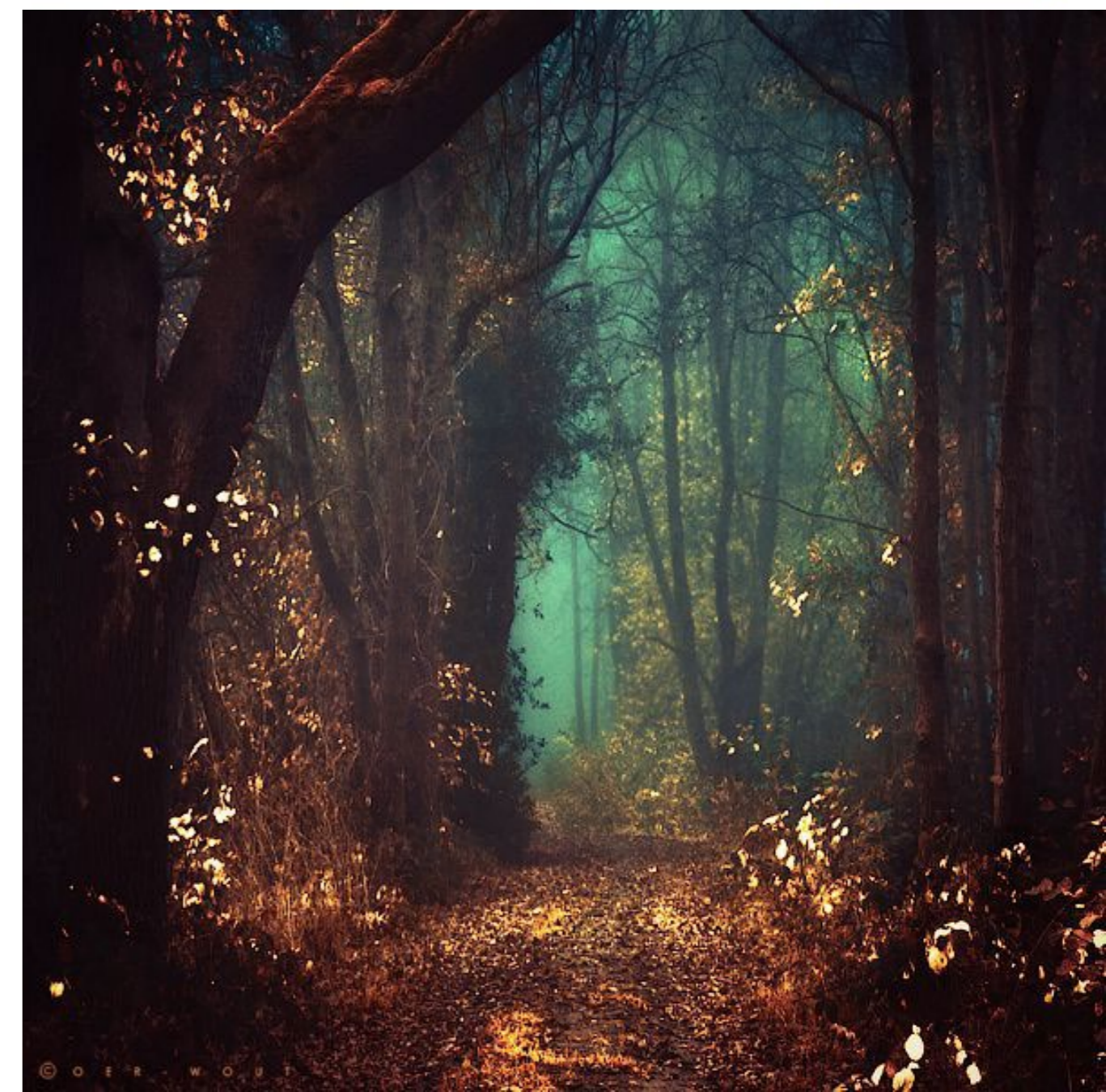
Lastenosastosta haluttiin muusta kirjastosta erotuva, lasten oma maailma. Lähestyin aihetta kirjaimellisesti ideoimalla kolme erilaista satumaailmaa. Näistä jatkoon valikoitui *Satumetsä*, koska sen värimaailma sopi parhaiten yhteen kirjaston muiden tilojen kanssa.

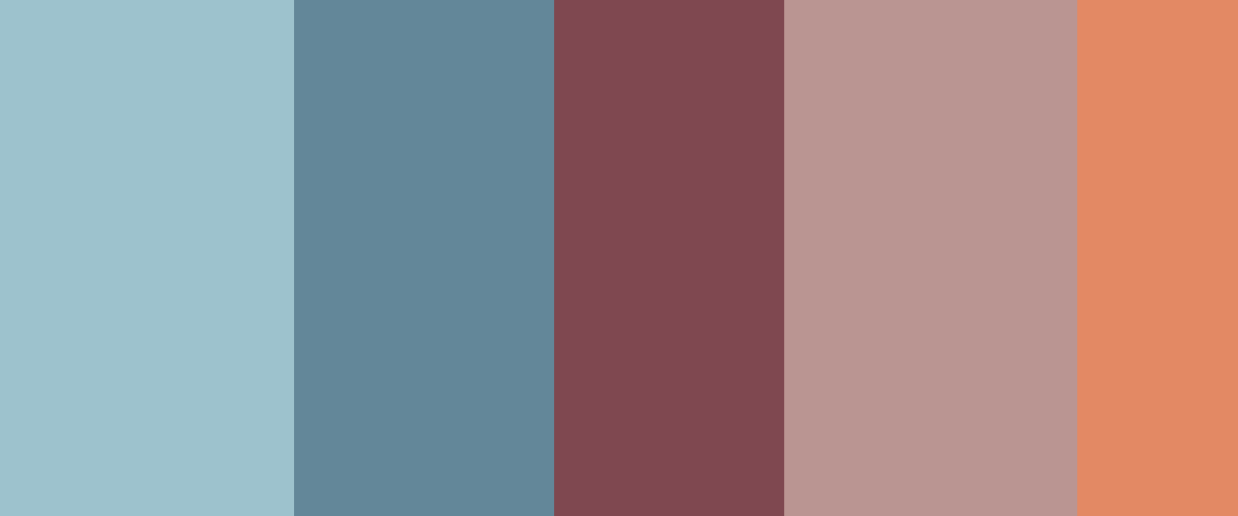

Satumetsä

SW 6258 TRICORN BLACK	SW 7022 ALPACA
SW 2801 ROOKWOOD DARK RED	SW 7562 ROMAN COLUMN
SW 6068 BREVITY BROWN	SW 6712 LUAU GREEN
SW 6419 SAGUARO	SW 6702 LIVELY YELLOW
SW 0042 RUSKIN ROOM GREEN	SW 6917 NERVY HUE

Höyhensaaret

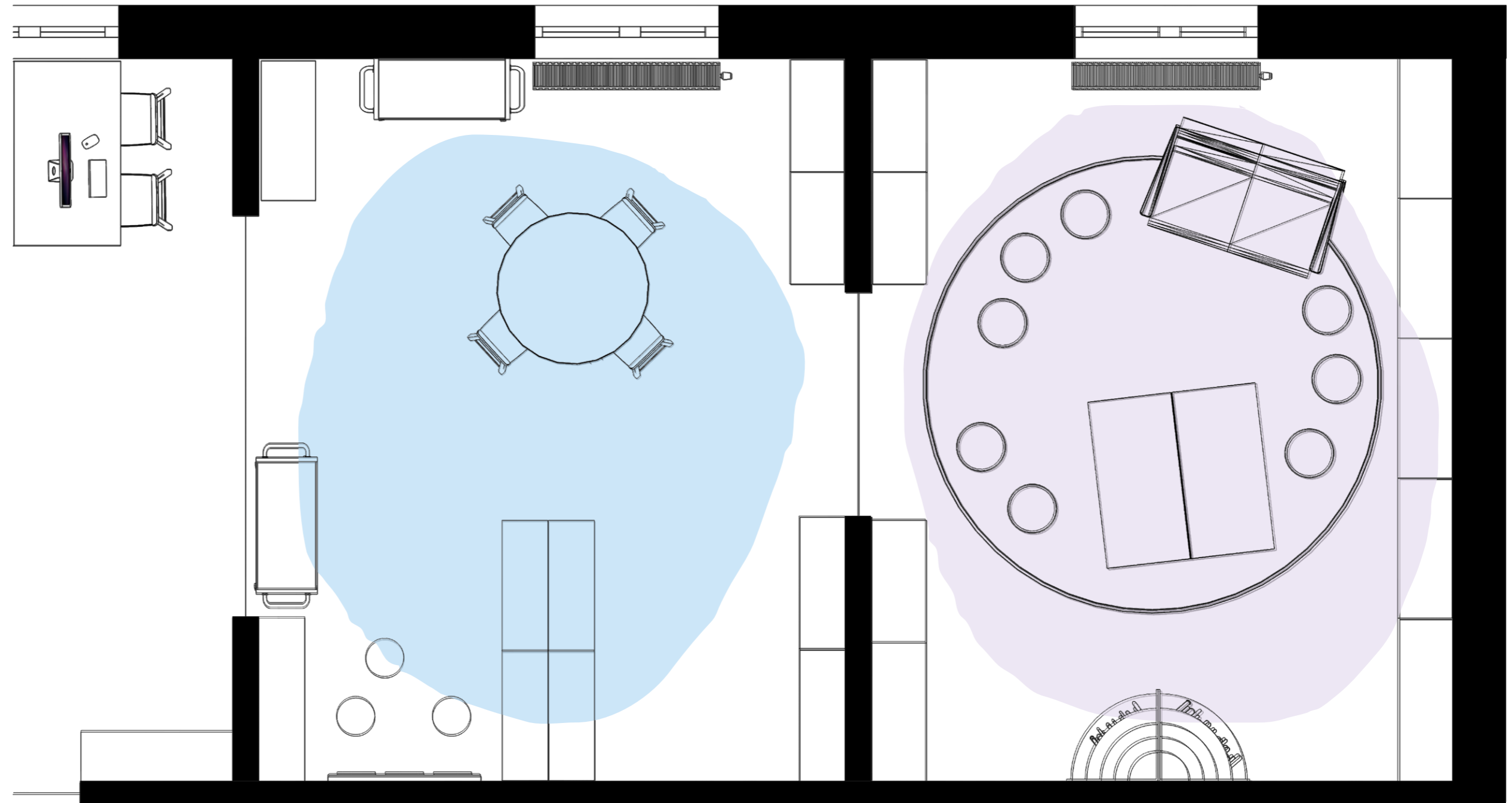
7 Suunnitelma

Tila 1

Läksyjen teko
Lukeminen
Lautapeliä pelaaminen
Mediakasvatus

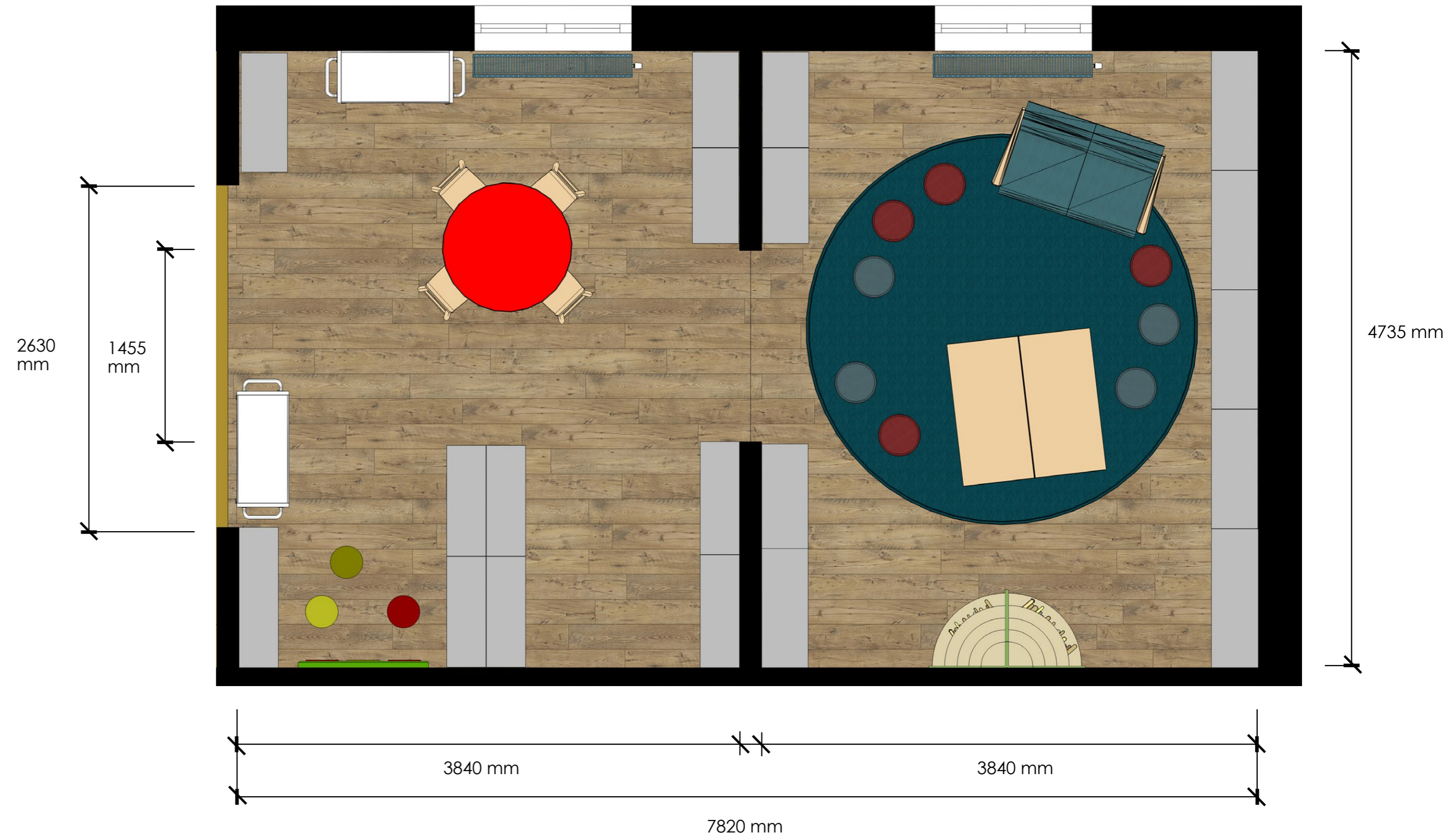
Tila 2

Satutunnit
Kirjastokoiralle lukeminen
Leikkiminen
Rauhoittuminen
Kokoontuminen

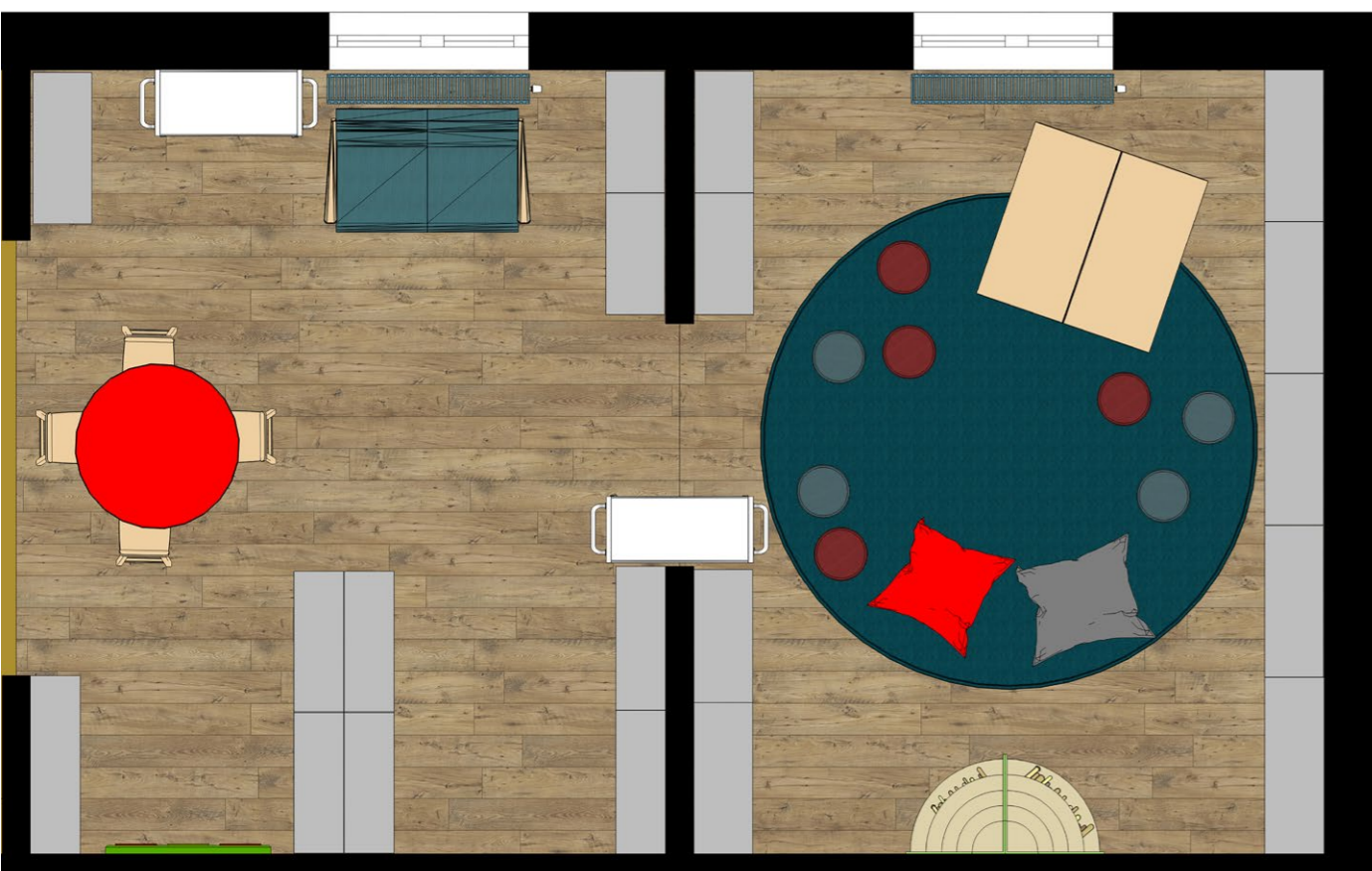

Tilaan 1 on tehty pöytätyöskentelypaikka olemassa olevilla kalusteilla. Pöydän ja tuolien korkeus on hieman madallettu. Pyöreän pöydän ääreen mahtuu useampikin lapsi. Tuoleja voi hakea lisää muualta kirjastosta. Pöydän ääressä voi lukea, pelata ja syödä eväitä. Seinillä ja hyllyn päädysssä on lasta aktivoivia aistitauluja ja pehmeä seinäelementti, josta voi irrottaa istuintyynyjä.

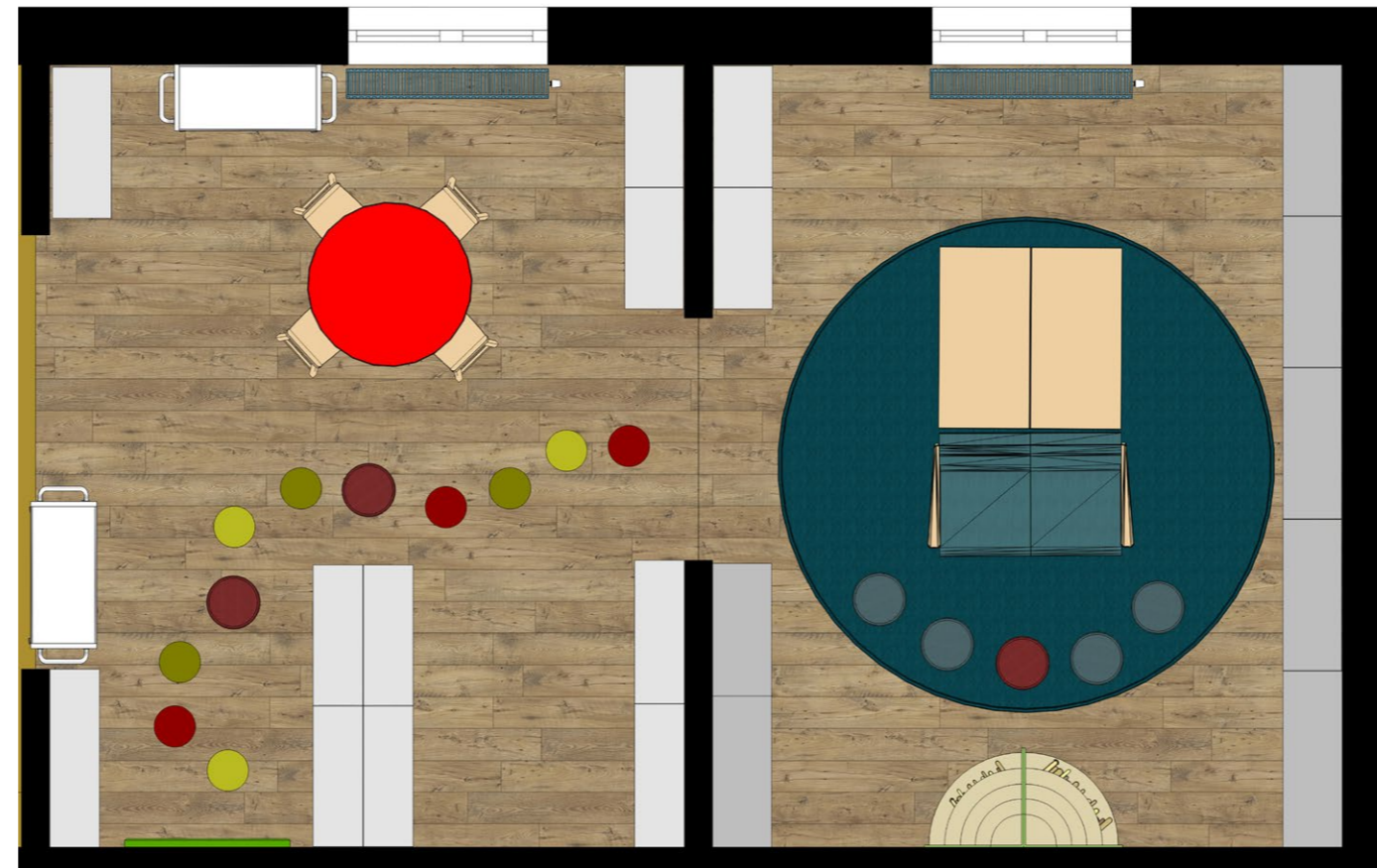
Tila 2 on järjestetty sopivaksi satutunneille. Siellä onnistuu myös kirjastokoiralle lukeminen ja kirjan luku tai leikki lattiatasossa. Pieni sohva toimii aikuisen kokoisena istuimena, jossa jaksaa istua pidempäänkin leikkejä valvomassa. Sohvalle mahtuvat sekä lapsi, että aikuinen. Kirjastokoiran vieraillessa koira voi istua lapsen kanssa sohvalla tai molemmat voivat halutessaan olla lattiatasossa.

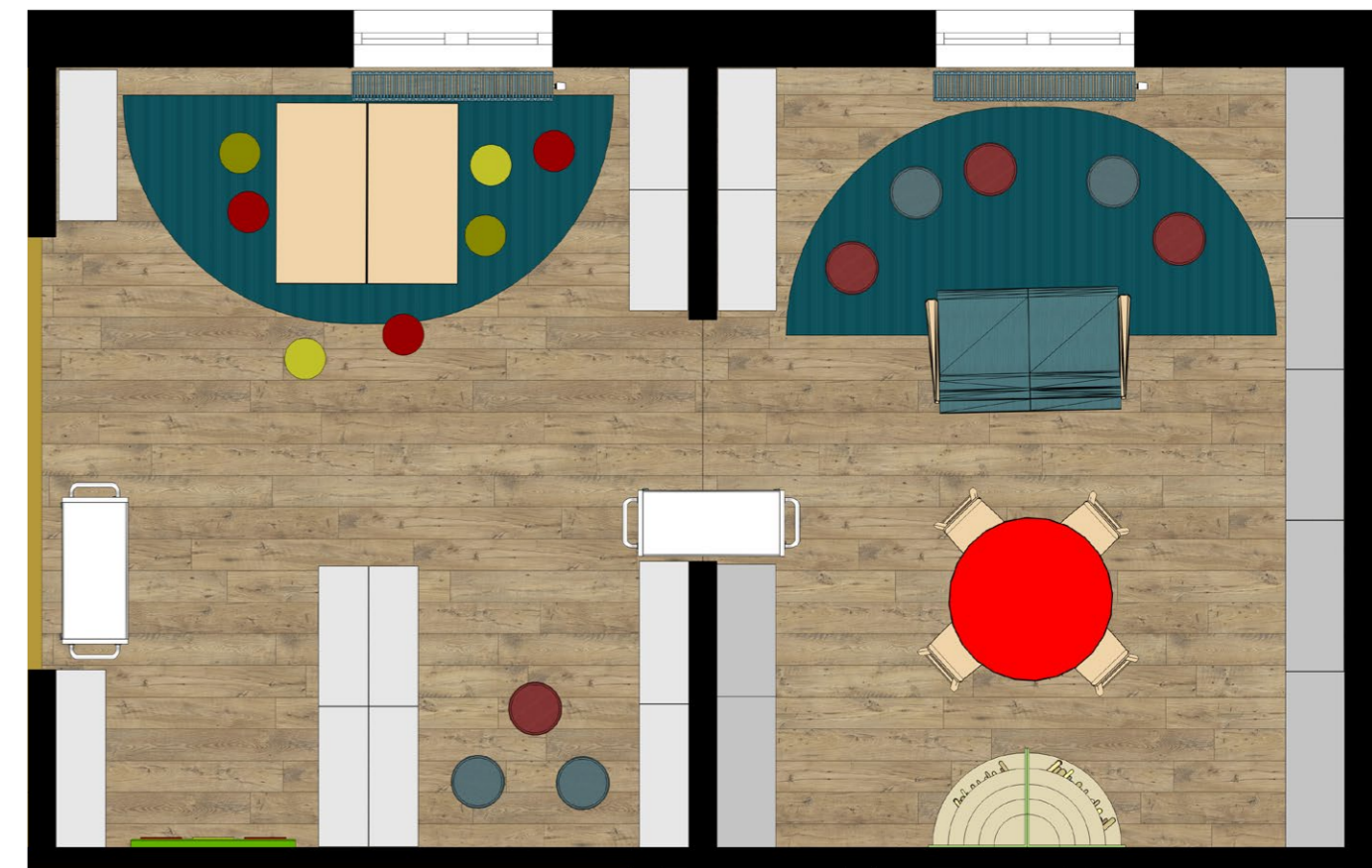
Pohjavariaatioita

Sohvan siirtäminen tilaan 1 mahdollistaa ison leikki- ja oleskelualueen tilaan 2. Isolla matolla voi istua tai loikoilla.

Rahit ja istuintyyny toimivat myös rakennuspalikoina leikeissä, tai niistä voi koota esimerkiksi tasapainoiluradan. Satujen luku ja mökkiin vetäytyminen on mahdollista erottaa omiksi alueikseen.

Lasten kalusteita on helppo siirrellä tilasta toiseen, jos tarvitaan esimerkiksi rauhallisempi pöytätyöskentelytila.

Materiaali- ja värivalinnat

Värivalinnoissa tavoittelin yhtenäisyyttä kirjaston muiden tilojen kanssa. Uusien kalusteiden tuli sopia yhteen petroolinsinisten listojen ja pattereiden, sekä olemassa olevan lasten pöytäryhmän kanssa.

Kirjasto on sukkakirjasto, eli siellä liikutaan ilman kenkiä tai kenkäsuojat jaloissa. Tämä vähentää lian ja veden kulkeutumista sisätiloihin. Lapsille suunnatun tilan materiaalien on kuitenkin hyvä olla helposti puhtaana pidettäviä.

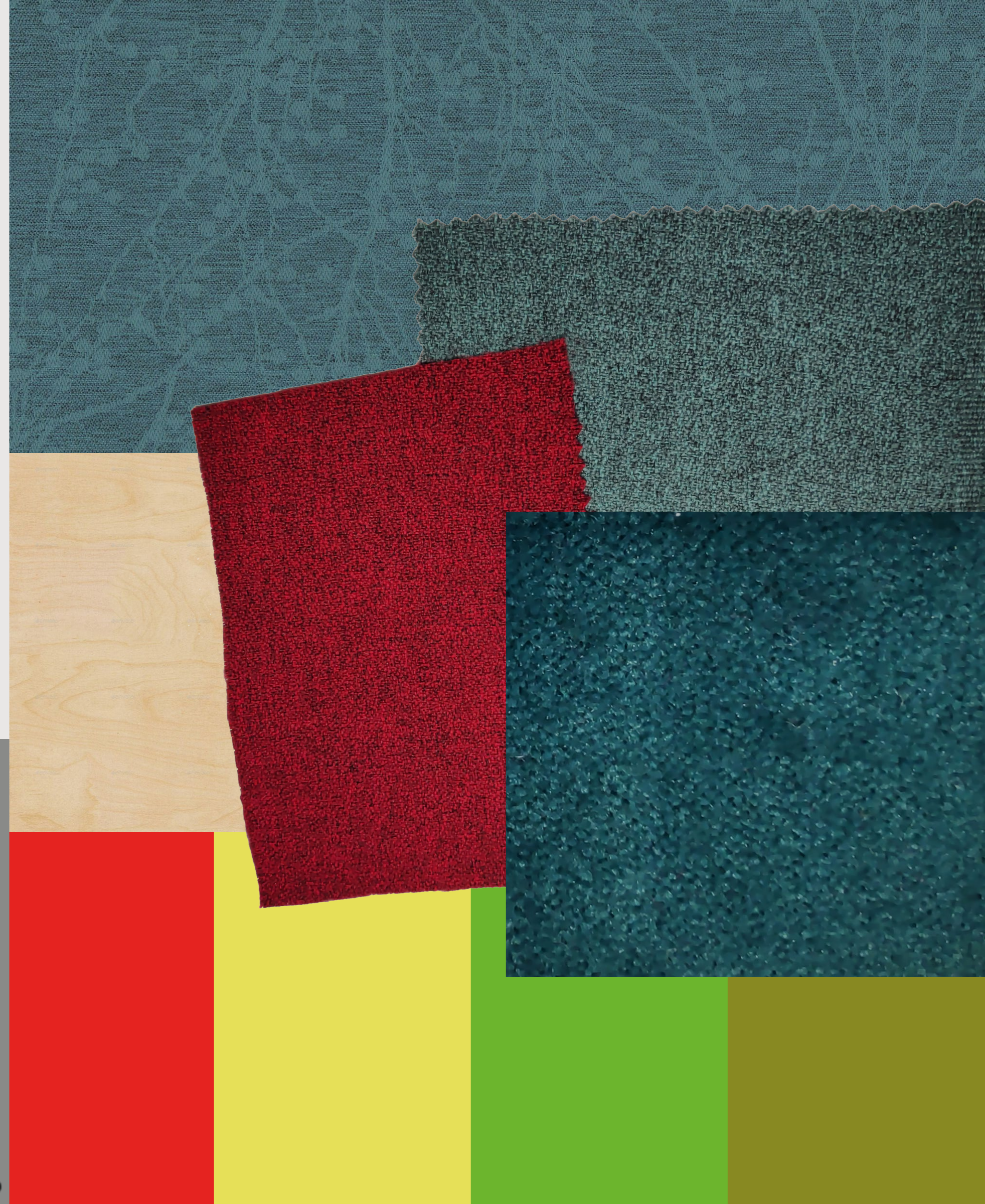
Verhoilukankaat ovat kestäviä, julkitiloihin tarkoitettuja kankaita. Sohva verhoillaan Halcyon Blossom-kankaalla. Kangas on antimikrobinen, palosuojattu, likaa hylkivä ja pyyhittävä.

Rahit ja istuintyyny verhoillaan X2-kankaalla. X2 on 100 % kierrätettyä Trevira polyesterikuitua. Kankaan paloluokitus on SL1 ja sillä on EU Ecolabel -sertifikaatti. Irrotettavat päälliset kestävät pesun 60° asteessa.

Tikkurila F499

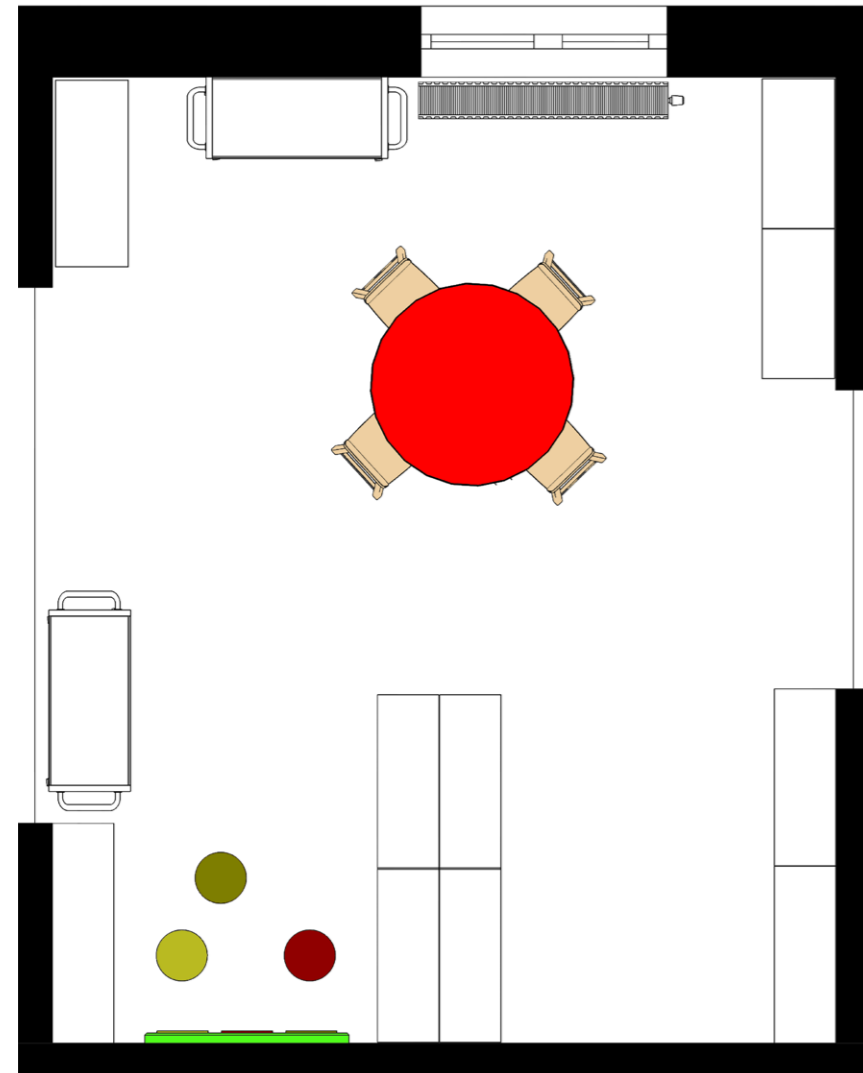

Tikkurila L499

Irtokalusteet

Tila1

Pehmeä seinäelementti toimii ristinolla-pelinä sekä akustiikkapaneelina. Pelinappulat toimivat myös istuintyynyinä. Ne verhoillaan lastenosastolle sopivilla sävyillä.

Työpisteinä sekä pelipöytänä toimivat vanhalta lastenosastolta siirretyt lasten kalusteet. Viereisessä tilassa (ei sisälly suunnitelmaan) on tietokoneilla varustettuja, aikuisille mitoitettuja työpisteitä.

Tuote: Ristinolla 9 istuintyynillä
Valmistaja: Lekolar
Koko: 100 x 100 cm

Tuote: Haba Grow Upp aistitaulu
kirsikan kivet
Valmistaja: Haba
Koko: 42 x 41 cm
Materiaali: koivuvaneri

Tuote: Haba Grow Upp aistitaulu
motoriset taidot
Valmistaja: Haba
Koko: 82 x 61 cm
Materiaali: koivuvaneri

Tuote: Aalto-pöytä (kirjaston oma)
Valmistaja: Artek
Koko: ø 100 cm x 61 cm

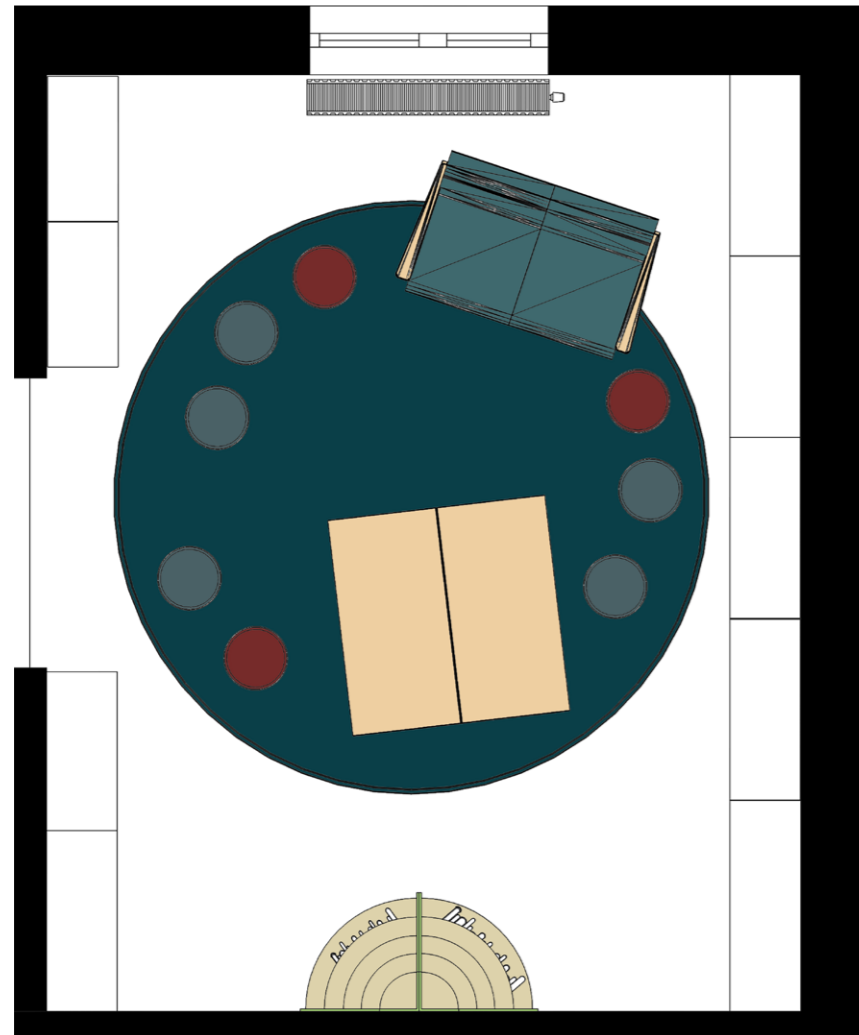
Materiaali: koivu
Tuote: Jysky-tuolit (kirjaston omat)
Valmistaja: Niemen tehtaat

Tuote: Tree
Valmistaja: BK Library
Koko: 110 x 160 cm
Materiaali: maalattu MDF
Väri: vihreä (NCS 3153-G06Y)

Irtokalusteet

Tila2

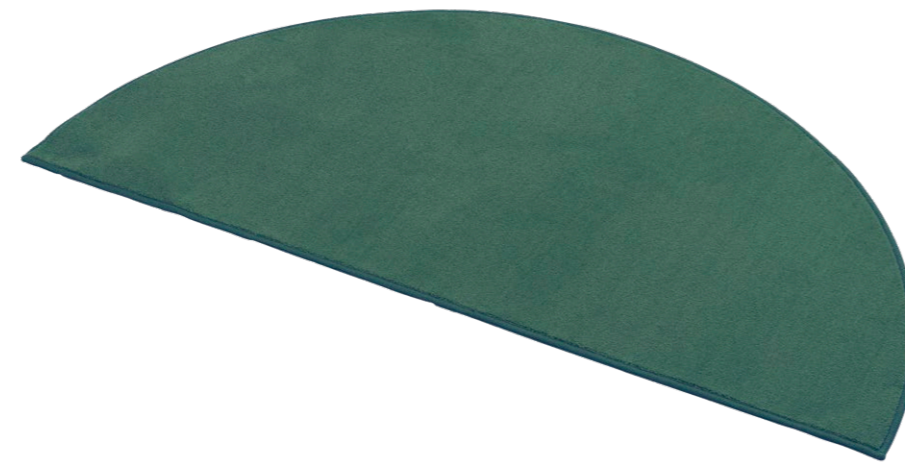

Reilun kokoinen matto on hyvä alusta ryömiville ja kävelemään opetteleville lapsille. Maton koostaminen kahdesta osasta tuo lisää muunneltavuutta.

Pientä sohvaa on helppo siirrellä. Mökin sisälle sijoitetaan reilun kokoisia tyynyjä, joilla voi istua isompikin lapsi.

Tuote: Iki 2 hengen sohva
Valmistaja: Isku
Koko: 125 x 77 x 83 cm
Jalat: lakattu koivu
Verhoilu: Halcyon Blossom HPB09 (siniharmaa)

Tuote: Matto puolipyörä
Valmistaja: esim. Lindström-mattopalvelu
Koko: 300 x 150 cm
Väri: petroolinsininen

Tuote: Puinen mökki
Koko: 110 x 110 x 130 cm
Materiaali: koivuvaneri

Tuote: Small design circle bookcase
Valmistaja: BK Library
Koko: 60 x 60 x 140 cm
Materiaali: laminaattipintainen vaneri
Väri: vaaleanvihreä (NCS 2056-G19Y)

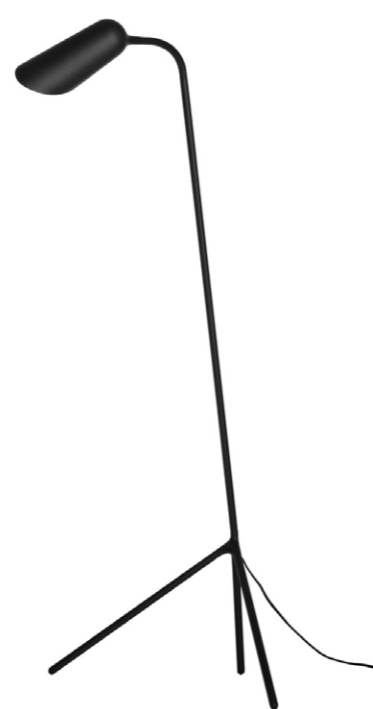

Tuote: Rosa-istuinrahi
Valmistaja: Lekolar
Koko: ø 34 cm x 20 cm
Verhoilu: X2 AK014 (tummanpunainen), AK002 (harmaanvihreä)

Valaistus

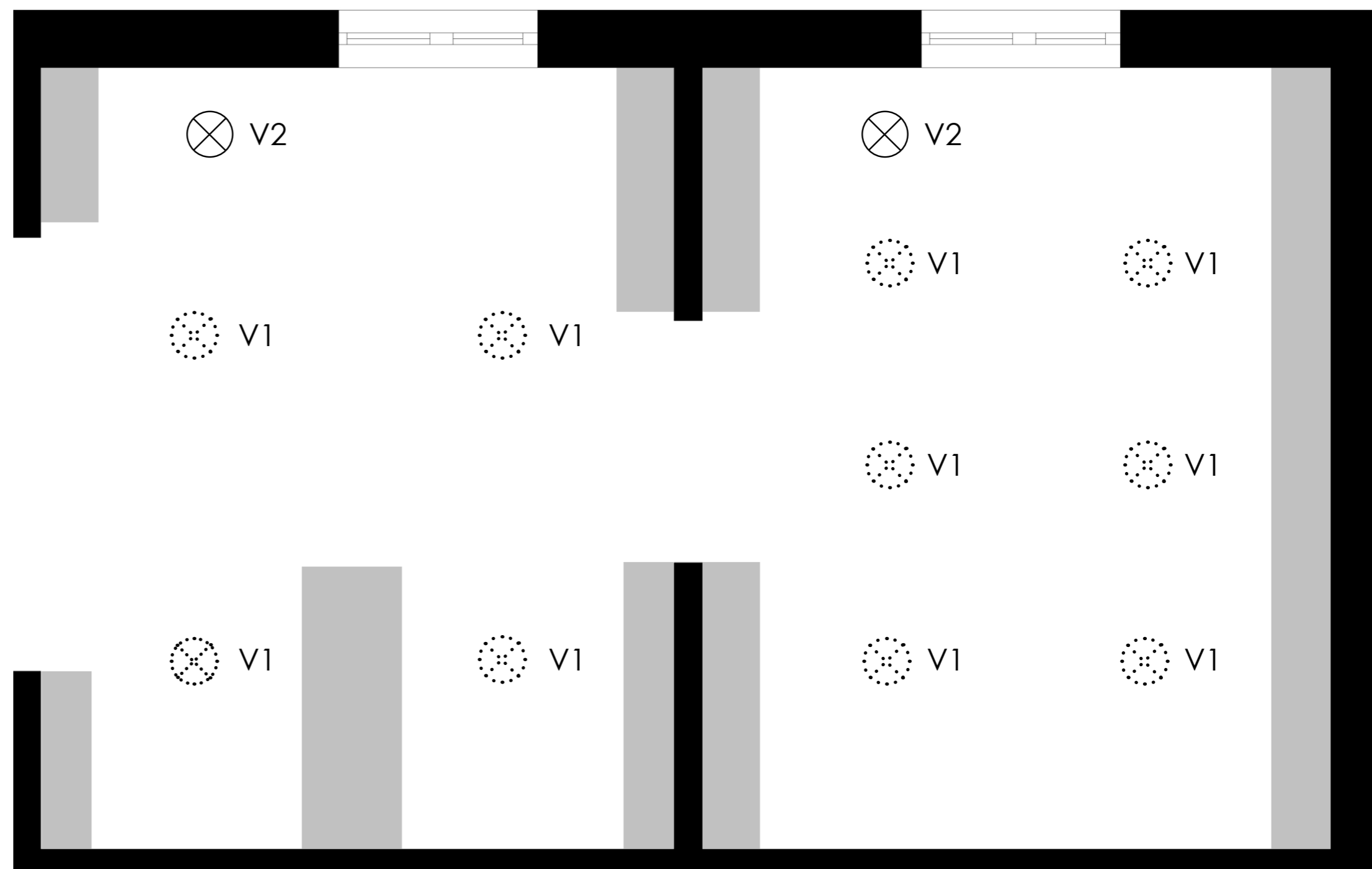

V1
Tuote: PH 4/3 -riippuvalaisin
(kirjaston omat)
Valmistaja: Louis Poulsen
Materiaali: alumiini
Koko: Ø 40 x 20 cm

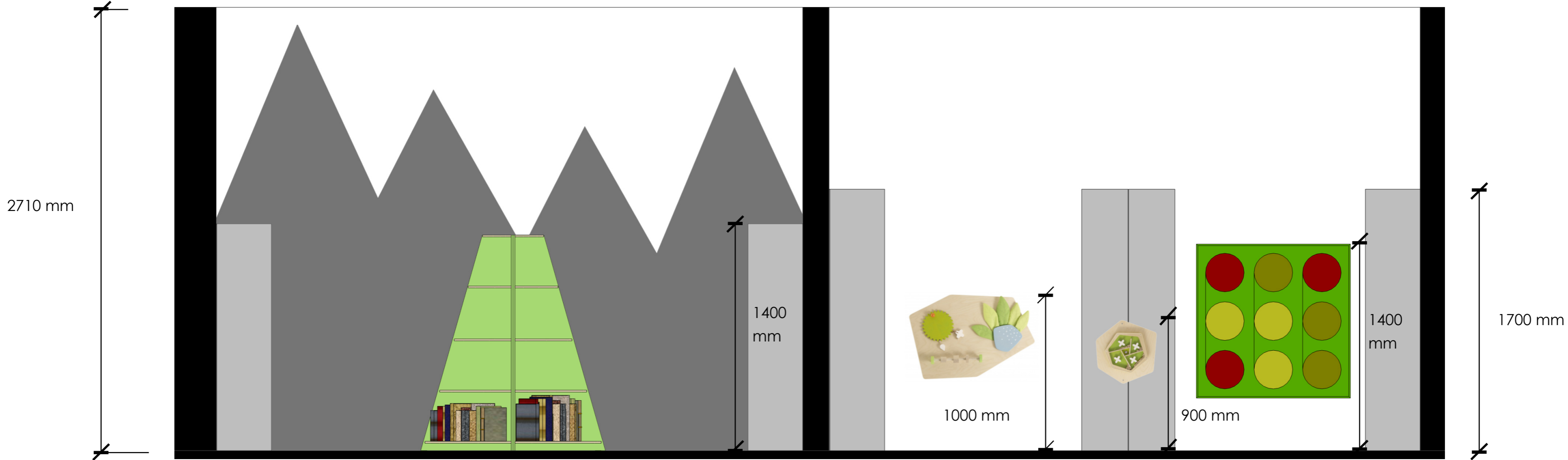

V2
Tuote: Curious-lattiavalaisin
Valmistaja: BoConcept
Materiaali: metalli, kangas
Koko: Ø 10 x 136 cm
www.boconcept.com

Tilojen yleisvalaistus tulee riippuvalaisimista, jotka olivat tiloissa jo valmiina.
Lisävaloa lukuhetkiin tuo leikkisä Curious-lattiavalaisin.

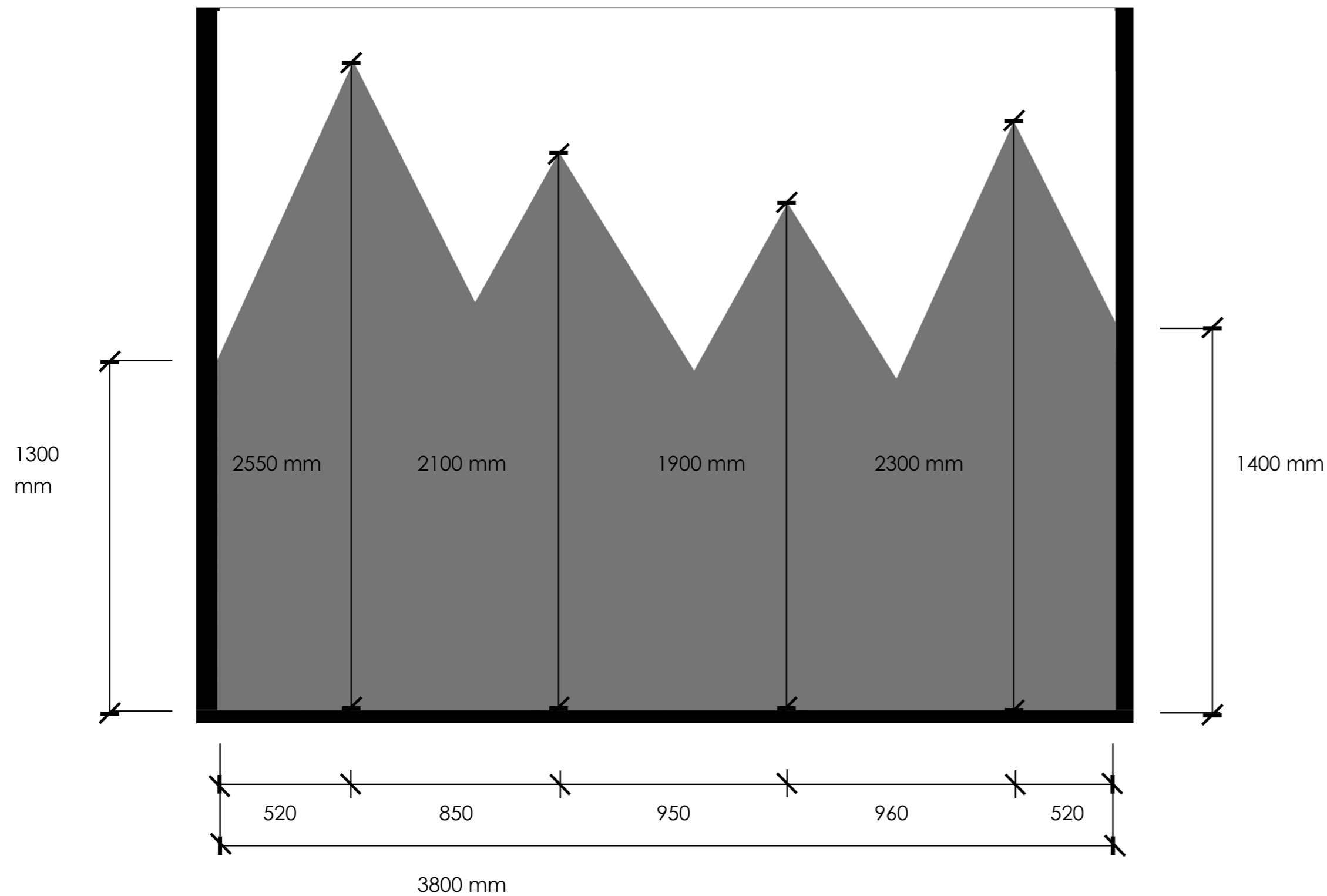

Leikkaukset ja projektiot

Tilaan 2 sijoitetaan pienille lapsille suunnattu aineisto. Siellä hyllykorkeus on 140 cm.

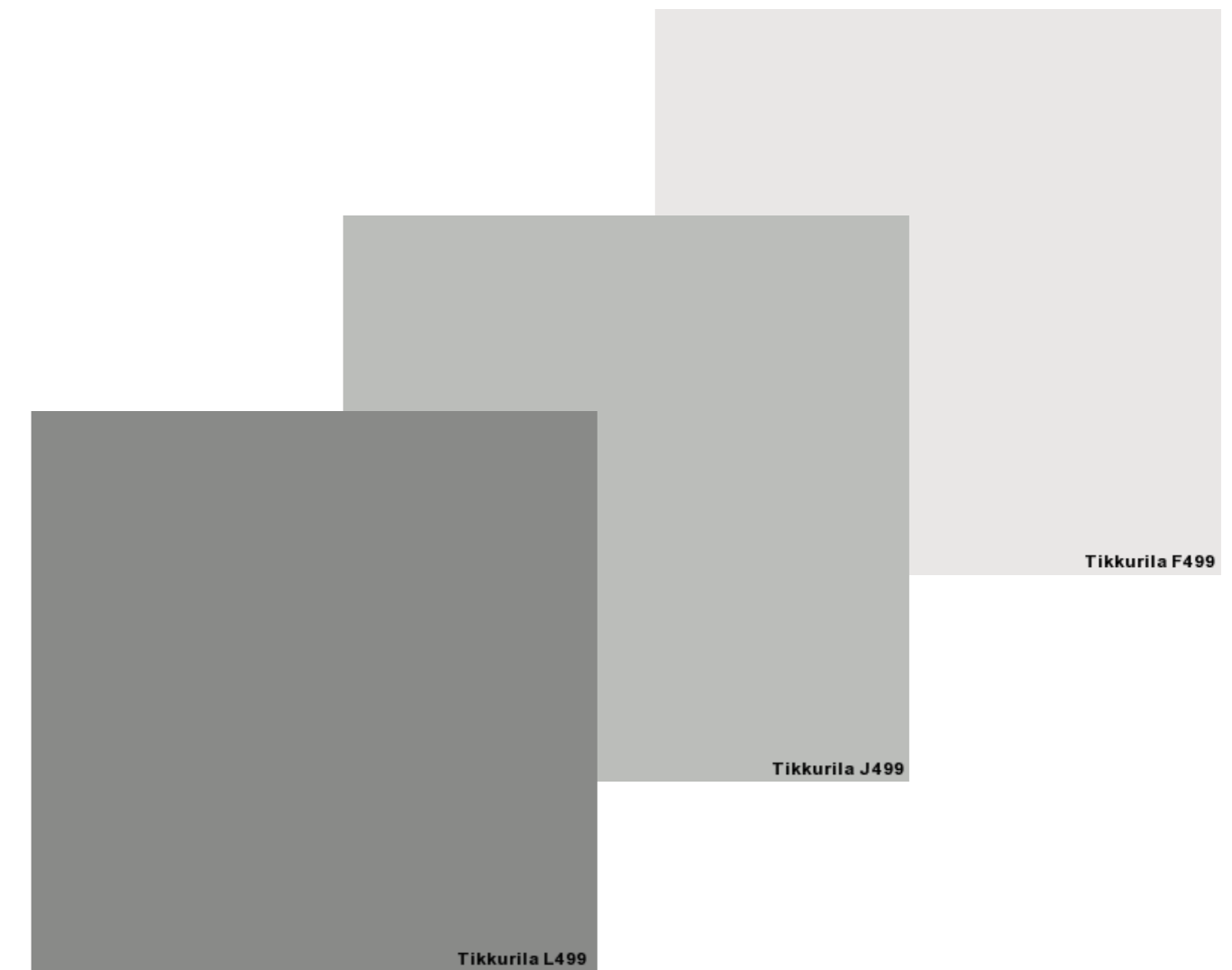
Tila 1:n aineisto painottuu kouluikäisten kirjoihin, elokuvaan ja peleihin. Siellä hyllykorkeus on 170 cm. Seinille ja hyllyn pätyyn kiinnitetään kaksi aistitaulua sekä ristinolla-peli.

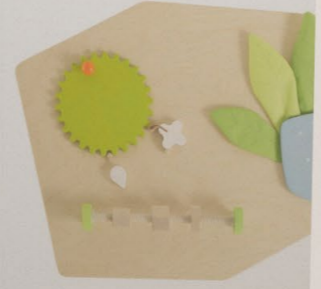
Seiniltä poistetaan metallikisko sekä taulujen ripustuskanakkeet. Seinät tasoitetaan ja maalataan lyhytnukkaisella telalla, maalisävyllä G499 (NCS 0702-G06Y).

Tilassa 2 ikkunaseinän vastaiselle seinälle toteutetaan tehosteseinä oheisen piirroksen mukaan. Harmaa alue maalataan Tikkurilan Symphony-värikartan sävyllä L499 (NCS 5002-G10Y). Värialueen reuna rajataan esimerkiksi teipillä ja maalataan pitkänukkaisella telalla, jotta kuvioalue erottuu valkoisesta pohjasta myös pinnaltaan.

Kirjahyllyt maalataan Helmi30-kalustemaalilla, joka sävytetään väriin J499 (NCS 2402-G08Y).

8 Arviointi

Prosessi

Olen aina ollut aktiivinen kirjaston käyttäjä, ja minua on kiinnostanut, miten ala kehittyy. Minulla oli siis tietopohjaa valmiiksi, ja aiheen valinta tuntui luontevalta. Aloitin aiheeseen syventymisen ja tietoperustan keräämisen valmistumista edeltävänä syksynä.

Opinnäytetyö eteni koko ajan tasaista vauhtia. Varsinainen kirjoittaminen ja työstö painottui kevääseen. Aluksi keskityin tekstiosuoksien tuottamiseen. Visuaalinen ilme alkoi muodostua samoihin aikoihin, kun aloin hioa tekstejä sekä lisätä selventävää kuvitusta. Aiheen rajausta tuntui selkeältä, ja onnistuin mielestäni hyvin keskittymään olennaiseen.

Suunnitelma

Mielestäni suunnitelma vastaa asiakkaan toiveita. Tilat tarjoavat mahdollisuuksia erilaisiin toimintoihin sekä palvelevat eri-ikäisiä lapsia. Lastenosasto mahdollistaa vetäytymisen, leikkimisen, lukemisen sekä kirjastokoiran vierailut. Kalusteiden liikuteltavuus tekee tiloista muunneltavat ja erikokoisille ryhmille sopivat.

Lastenosaston visuaalinen ilme erottuu muusta kirjastosta, mutta on samassa linjassa sen kanssa. Väriä on, mutta yleisilme säilyy harmonisena.

Muutos on mahdollista toteuttaa suhteellisen pienillä toimenpiteillä. Suunnitelmassa on huomioitu kestävä kehitys. Kaikkea ei osteta uutena, vaan hyödynnetään olemassa olevia kalusteita. Verhoiltujen kalusteiden irtopäälliset pidentävät niiden käyttöikä, koska kalusteen ilmettä on mahdollista muuttaa vaihtamalla koko kalustetta uuteen.

Jatkokehitys

Lapinjärven kirjasto on hakenut kunnalta hankerahoitusta työpajaan ja lastenosaston uudistamiseen työpajasta saatujen tulosten perusteella. Alunperin työpaja oli tarkoitus toteuttaa kevään 2019 aikana, mutta kirjastonjohtajan perhevapaan vuoksi aikataulu siirtyy ainakin vuodella eteenpäin.

Kirjalliset lähteet

Alanen, A. 2011. Suomi on kirjastojen käytön kärkimaa. Kuinka kauan vielä? Tilastokeskus [viitattu 6.10.18]. Saatavissa: http://tilastokeskus.fi/artikkelit/2011/art_2011-06-30_001.html

ArchDaily. 2018. Oodi Helsinki Central Library / ALA Architects [viitattu 26.1.19]. Saatavissa: <https://www.archdaily.com/907675/oodi-helsinki-central-library-ala-architects>

Bolan Cullin, K. & Schoeneck, A. 2016. Early literacy space planning. Demco [viitattu 14.2.19]. Saatavissa: http://ideas.demco.com/wp-content/uploads/2016/11/2016_ChildSpacesEarlyLit_SpacePlan.pdf

Buschman, J. & Leckie, G. (toim.) 2007. The Library as Place. History, Community, and Culture. Lontoo: Libraries Unlimited.

Ekman, M. 2018. Kirjastojen lainauspalvelut laajenevat - "Kirjastosta saa jo hengenravintoa, miksei sitten ruumiinravintoakin". Yle [viitattu 7.10.18]. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10281173>

Grönholm, J. & Harris, H. 2019. Public buildings and consuming in cities – case libraries. Living + Forum 2019: Inclusive Environments -luentosarjan luento 10.1.2019.

Helsingin kaupunginkirjasto. 2018a. Oodi esillä Venetsian arkkitehtuuribiennaalissa [viitattu 8.11.18]. Saatavissa: <https://www.oodihelsinki.fi/oodi-esilla-venetsian-arkkitehtuuribiennaalissa/>

Helsingin kaupunginkirjasto. 2018b. Oodin avajaisia juhliitaan itsenäisyyspäivän aattona ja itsenäisyyspäivänä [viitattu 8.11.18]. Saatavissa: <https://www.oodihelsinki.fi/oodin-avajaisia-juhliitaan-itsenaisyyspaivan-aattona-ja-itsenaisyyspaivana/>

Helsingin kaupunginkirjasto. 2018c. Tilat ja toiminnot [viitattu 8.11.18]. Saatavissa: <https://www.oodihelsinki.fi/mika-oodi/tilat-ja-toiminnot/>

Hiltunen, E. 2015. Tulevaisuuden megatrendit. Tallenne 9.11.2015 MTV:n asiakastilaisuudesta. Saatavissa: <https://www.youtube.com/watch?v=7Jqsj6qYAYE>

Joutsenniemi, A. 2014. Kirjastoa käyttävät kaikki. Akavan Erityisalat [viitattu 14.12.2019]. Saatavissa: https://www.akavanerityisalat.fi/files/4580/Ammattina_kirjastonhoitaja_2014.pdf

Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016.

Lapinjärvi.fi 2019a. Kirjastot ja kulttuuri [viitattu 18.1.19]. Saatavissa: https://www.lapinjarvi.fi/fi/palvelut/kirjastot_ja_kulttuuri_#

Lapinjärvi.fi. 2019b. Lähellä on tilaa [viitattu 18.1.19]. Saatavissa: <https://www.lapinjarvi.fi/>

Megatrendikortit. 2018. Matka tulevaisuuteen. Sitra [viitattu 12.11.18]. Saatavissa: <https://media.sitra.fi/2018/09/03142041/megatrendikortitwebfin31-08-2018.pdf>

New Library Buildings in Europe. 2016. Svobodová, M. (toim.). Association of European Research Libraries [viitattu 8.11.18]. Saatavissa: http://liber-lag.techlib.cz/media/liber-lag_2016.pdf

Nuorten Palvelu ry. 2016. Nuoret kirjastossa. Työntekijän opas. 2. painos. Esite [viitattu 20.2.19]. Saatavissa: https://issuu.com/nuortenpalvelury/docs/kirjasto-opas_esite_b5_2.painos_201

Pirkkalainen, S. 2018. Virtuaalivaluuttaa louhiva haittaohjelma saastutti Lahden kaupungin tietojärjestelmän – terveyskeskukset ruuhkautuivat. Yle [viitattu 28.2.2019]. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10066289>

Pukkila, O. 2016. Kyläpäällikkö käy illanvietoissa, kirjoittaa näytelmiä ja huikkaa raitilla – tästä mallia myös Suomen muille kunnanjohtajille. Yle [viitattu 18.1.19]. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-9176605>

Reith-Banks, T. 2018. The borrowers: why Finland's cities are havens for library lovers. The Guardian [viitattu 26.1.19]. Saatavissa: <https://www.theguardian.com/cities/2018/may/15/why-finlands-cities-are-havens-for-library-lovers-oodi-helsinki>

Rogers, T. 2018. Helsinki's New Library Has 3-D Printers and Power Tools. (And Some Books, Too.) The New York Times [viitattu 26.1.19]. Saatavissa: <https://www.nytimes.com/2018/12/06/arts/design/helsinki-library-oodi.html>

Suomen yleisten kirjastojen tilastot. 2018. Kirjastot [viitattu 31.10.2018]. Saatavissa: <http://tilastot.kirjastot.fi/?orgs=1&years=2013%2C2014%2C2015%2C2016%2C2017&stats=104%2C107%2C110%2C111#results>

Taloustutkimus. 2018. Yleisten kirjastojen käyttäjäkysely [viitattu 7.10.18]. Saatavissa: http://survey.taloustutkimus.fi/dashboard/kirjastot_avoin_suomi/#/kaytto

Tervahauta, M. 2018. Elävä kirjasto -menetelmä kaksisuuntaisen kotoutumisen mahdollistajana [viitattu 12.11.18]. Saatavissa: <https://kotouttaminen.fi/blogi/-/blogs/elava-kirjasto-kaksisuuntaisen-kotoutumisen-mahdollistajana>

Tilastokeskus. 2019. Tilastokeskuksen PX-Web-tietokannat [viitattu 18.1.19]. Saatavissa: http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__vaerak/statfin_vaerak_pxt_021.px/table/tableViewLayout2/?rxid=b5bc9d12-0667-4ac3-81d4-86289faeffeb

Yleisten kirjastojen hankerekisteri. 2016. Kirjastot [viitattu 12.11.18]. Saatavissa: <http://hankkeet.kirjastot.fi/hanke/kirjasto-kotouttamisen-tukena>

Kuvalähteet

BK Library. 2019a. Tree [viitattu 28.2.19]. Saatavissa: <https://www.bklibrary.com/childrens-library/tree>

BK Library. 2019b. Small design circle bookcase [viitattu 4.2.19]. Saatavissa: <https://www.bklibrary.com/childrens-library/small-design-circle-bookcase>

BoConcept. 2019. Curious [viitattu 11.3.19]. Saatavissa: <https://www.boconcept.com/fi-fi/curious/105030000500.html#>

Camira fabrics. 2019a. Halcyon Blossom [viitattu 4.3.19]. Saatavissa: Camira fabrics. 2019. X2 [viitattu 4.3.19]. Saatavissa:

Camira fabrics. 2019b. X2 [viitattu 4.3.19]. Saatavissa: <https://www.camirafabrics.com/fabrics-and-samples/x2>

City of Umeå. 2016. Childrens department [viitattu 8.11.18]. Saatavissa: http://liber-lag.techlib.cz/media/liber-lag_2016.pdf

Color palette #1335. 2019. Colorpalettes.net [viitattu 12.4.19]. Saatavissa: <https://colorpalettes.net/color-palette-1335/>

Color Snap. 2019. Palette by Krystal J. [viitattu 13.4.19]. Saatavissa: <http://snapyourcolors.com/chip/7H0wJw>

Cordwalles junior school. 2015. The library [viitattu 13.4.19]. Saatavissa: <https://www.theguardian.com/teacher-network/gallery/2015/jan/08/school-libraries-world-books-gallery>

Enticing Tables. 2019. Ferris wheel (revolving) cupcake stand [viitattu 13.4.19]. Saatavissa: <https://enticingtables.com/product/cupcake-stands/ferris-wheel-revolving-cupcake-stand/>

Eventologists. 2019. Willy Wonka event theme decor [viitattu 13.4.19]. Saatavissa: <https://www.eventologists.co.uk/themed-events/willy-wonka/>

Everythingilluminate. 2012. The Kremlin inspired Candyland [viitattu 13.4.19]. Saatavissa: <https://everythingilluminate.wordpress.com/2012/07/10/89/>

Isku. 2019. IKI -kahden henge sohva [viitattu 4.3.19]. Saatavissa: <https://www.isku.com/tuote/iki-kahden-hengen-sohva/>

Jouppi, K. 2017. Paikkani yhteisössä [viitattu 11.3.19]. Saatavissa: <http://muutamahetki.com/paikkani-yhteisossa/>

Kolosyuk, A. 2018. Cotton [viitattu 13.4.19]. Saatavissa: https://unsplash.com/photos/lAdi_PlpUa8

Lekolar. 2019a. Leikkitalo Koti, suuri [viitattu 4.3.19]. Saatavissa: <https://www.lekolar.fi/valikoima/kaluste-sisustusvalikoima/leikkikalusteet/leikkitalot/leikkitalo-koti-suuri/>

Lekolar. 2019b. Ristinolla 9 istuintyynillä [viitattu 28.2.19]. Saatavissa: <https://www.lekolar.fi/valikoima/kaluste-sisustusvalikoima/aanta-vaimentava-sisustus/seinaelementit-istuintyynyilla/ristinolla-9-istuintyynyilla/>

Marlor, L. 2013. Story time with leprechauns [viitattu 12.4.19]. Saatavissa: <http://www.pillowthought.com/2013/03/story-time.html>

Niederer, U. 2016. A work place for picking books form storage boxes and putting them back into the boxes [viitattu 8.11.18]. Saatavissa: http://liber-lag.techlib.cz/media/liber-lag_2016.pdf

Spiske, M. 2017. Toddler with wire bead toy [viitattu 13.4.19]. Saatavissa: <https://unsplash.com/photos/nvKQ1kxheRc>

Spratt, A. 2018. Girl reading a bedtime story book [viitattu 13.4.19]. Saatavissa: <https://unsplash.com/photos/p1bHqLjKwi4>

Tevella. 2019a. Aistitaulu kirsikan kivet [viitattu 28.2.19]. Saatavissa: <https://www.tevella.fi/kasvatus-ja-opetus/haba-grow-upp-aistitaulu-kirsikan-kivet>

Tevella. 2019b. Aistitaulu motoriset taidot [viitattu 28.2.19]. <https://www.tevella.fi/kasvatus-ja-opetus/haba-grow-upp-aistitaulu-motoriset-aidot>

Tikkurila. 2019. Symphony 2436 -värkartta [viitattu 13.4.19]. Saatavissa: https://www.tikkurila.fi/ammattilaiset/varit/varikartat_sisamaalaukseen/symphony_2436_-varikartta

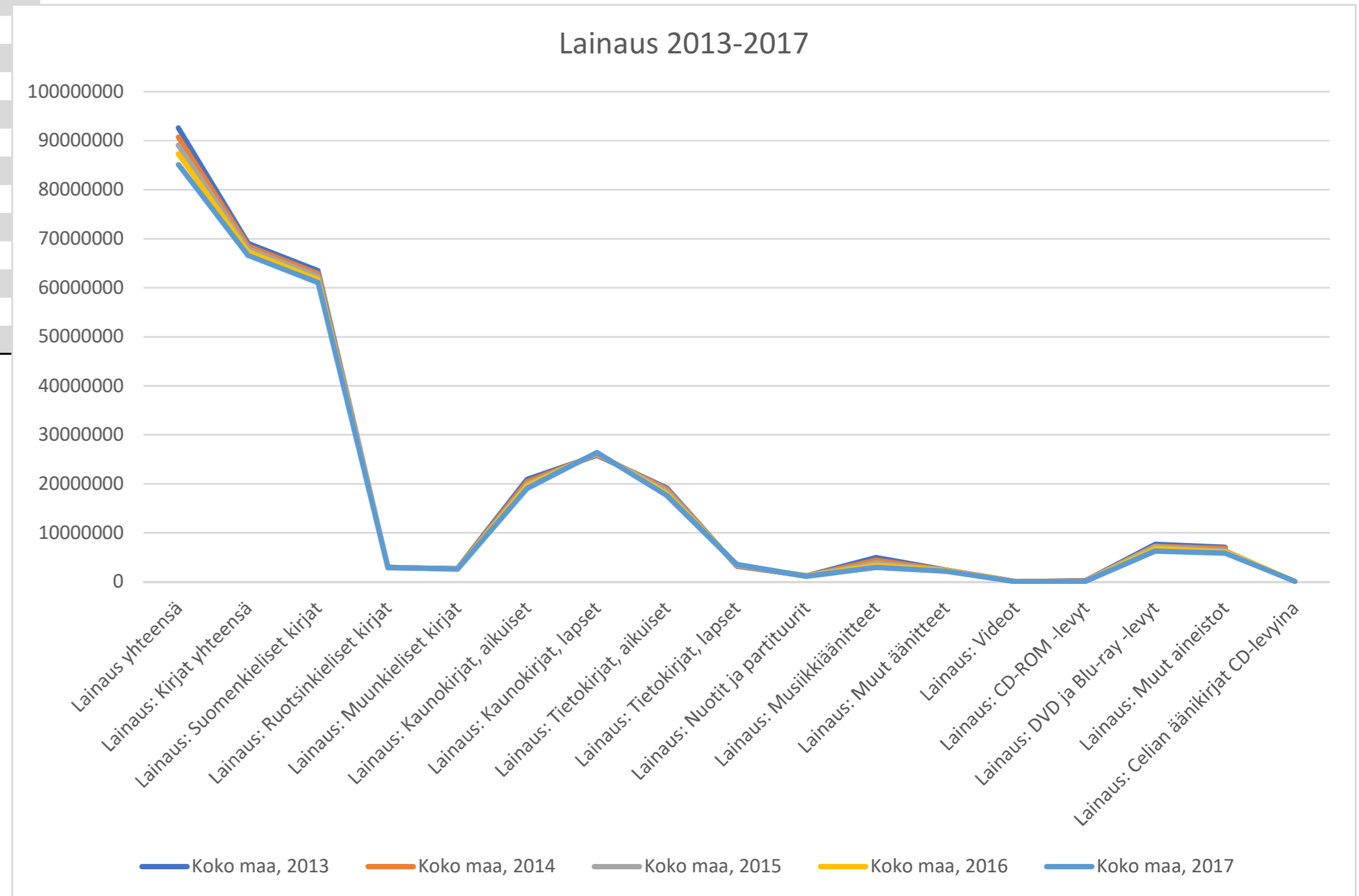
Uusheimo, T. 2019. ArchDaily [viitattu 11.1.19]. Saatavissa: <https://www.archdaily.com/907675/oodi-helsinki-central-library-ala-architects>

Vesa, V. 2019. Unsplash [viitattu 5.4.19]. Saatavissa: <https://unsplash.com/photos/1kqtR1bIBCK>

Wood, J. S. 2015. Wybourn community primary school [viitattu 13.4.19]. Saatavissa: <https://www.theguardian.com/teacher-network/gallery/2015/jan/08/school-libraries-world-books-gallery>

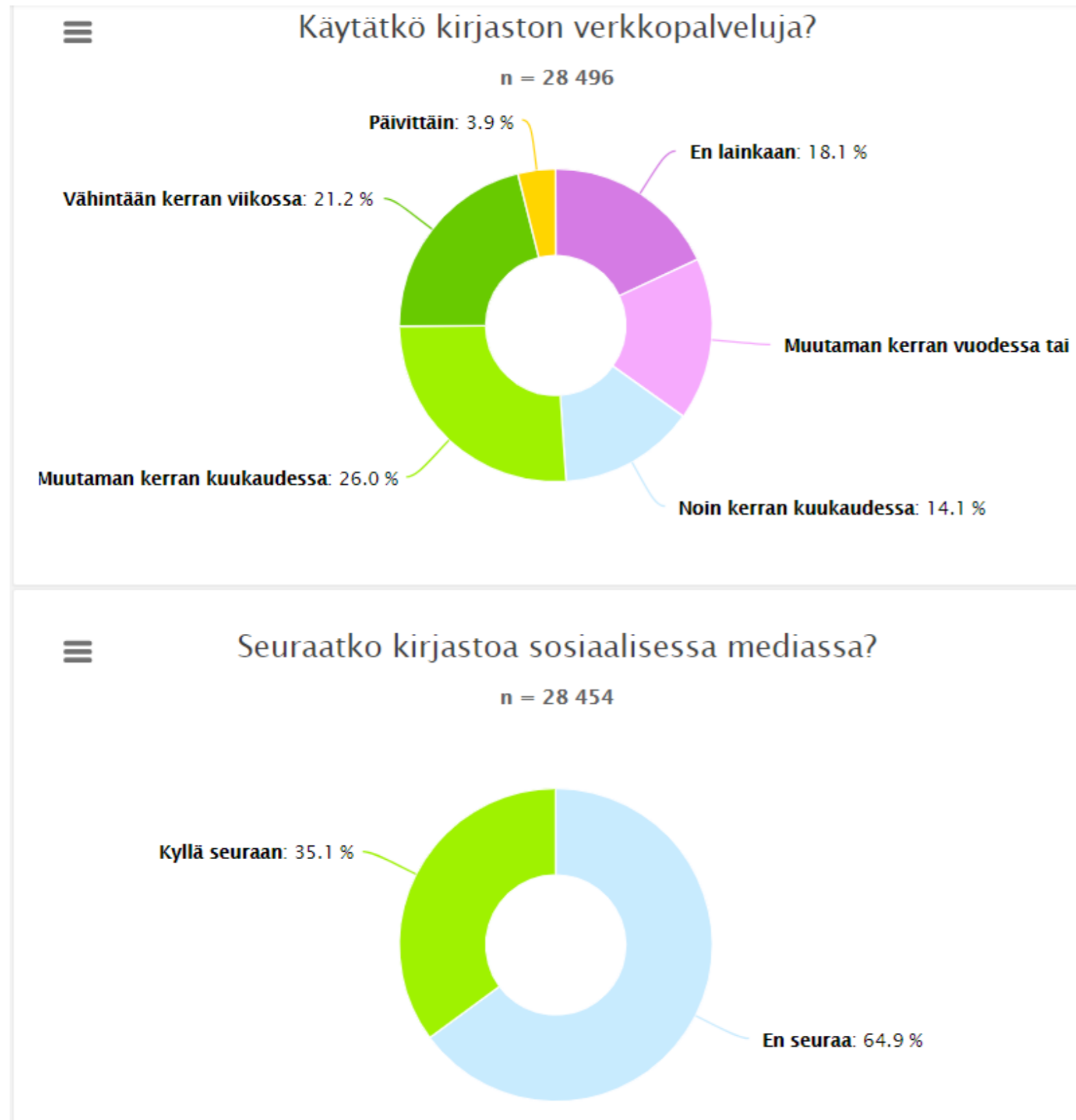
Liite 1. Lainauseräät Suomen kirjastoissa 2013-2017

Lainauserä	Koko maa, 2013	Koko maa, 2014	Koko maa, 2015	Koko maa, 2016	Koko maa, 2017
Lainauserä yhteensä	92626115	90731049	89089217	87308630	85110831
Lainauserä: Kirjat yhteensä	69041604	68547619	67944365	67337146	66602013
Lainauserä: Suomenkieliset kirjat	63462529	62900799	62317246	61724940	61074450
Lainauserä: Ruotsinkieliset kirjat	2874292	2954161	2961440	2974568	2950132
Lainauserä: Muunkieliset kirjat	2704783	2692659	2665679	2637638	2577431
Lainauserä: Kaunokirjat, aikuiset	20910405	20450030	19966682	19605742	19071271
Lainauserä: Kaunokirjat, lapset	25817711	25935819	26113615	26271324	26391332
Lainauserä: Tietokirjat, aikuiset	19142861	18893276	18509778	18030323	17573612
Lainauserä: Tietokirjat, lapset	3170627	3268494	3367390	3487151	3559233
Lainauserä: Nuotit ja partituurit	1213734	1169566	1160272	1154076	1121682
Lainauserä: Musiikkiäänitteet	4962309	4390569	3899893	3374740	2957273
Lainauserä: Muut äänitteet	2390336	2379728	2344018	2310313	2128372
Lainauserä: Videot	66888	32005	17308	11559	10902
Lainauserä: CD-ROM -levyt	218928	172756	134488	102359	79549
Lainauserä: DVD ja Blu-ray -levyt	7688775	7237495	7186322	6827871	6263541
Lainauserä: Muut aineistot	7043541	6801311	6362605	6120413	5848292
Lainauserä: Celian äänikirjat CD-levyina		39946	70153	70153	99207

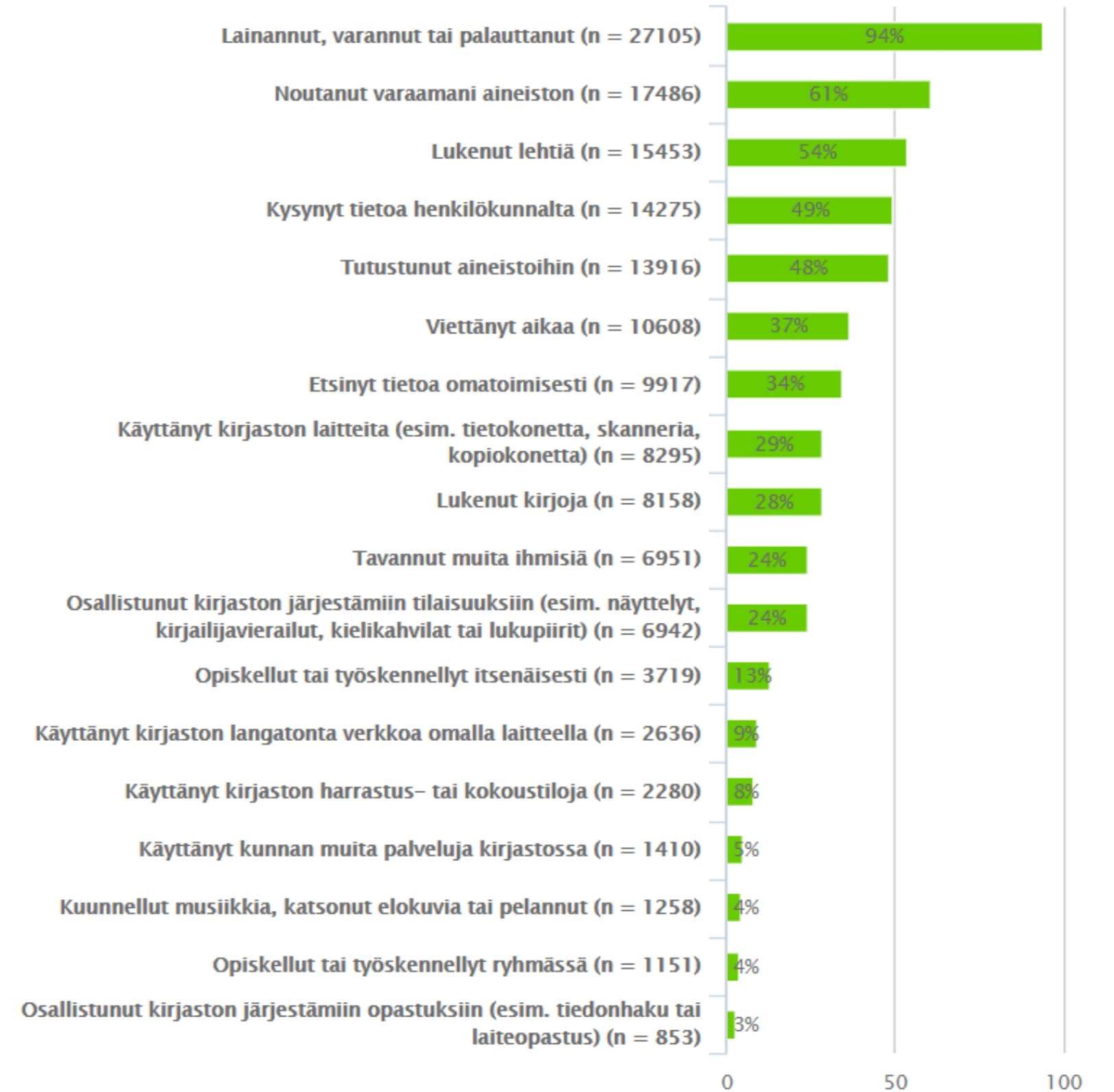

Lähde: Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2018

Liite 2. Kirjaston käyttötavat

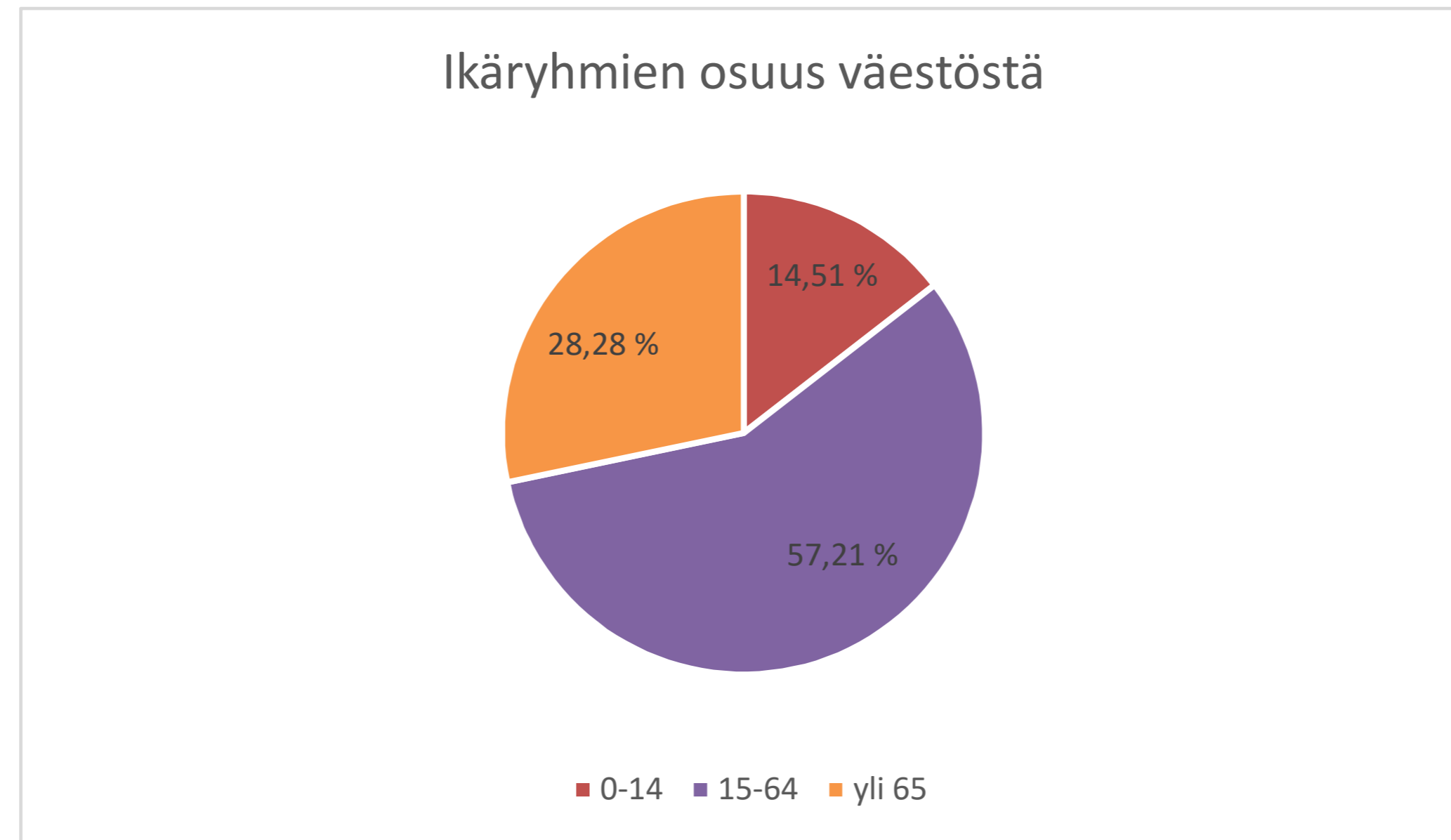

Mitä olet tehnyt kirjastossa viimeisen 6 kuukauden aikana?

Liite 3. Lapinjärven väestörakenne

		Ikäluokat yhteensä	0-14	15-64	yli 65
Lapinjärvi	2017	2722,5	395,0	1557,5	770,0
		100 %	14,51 %	57,21 %	28,28 %

Lähde: mukailtu Tilastokeskus 2019